

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DĚTI JAKO PACHATELÉ TRESTNÉHO ČINU
VRAŽDY**

Autor práce: Eliška Hašková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinované

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Eliška Hašková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Děti jako pachatelé trestného činu vraždy

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Children as Perpetrators of a Murder Crime

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů):

JUDr. Milan Kocík, MBA, 733723539, kocik5@seznam.cz

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Říjen, 2023

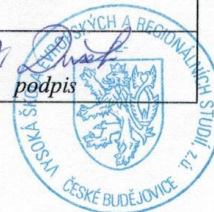
Cíl bakalářské práce:

Primárním cílem bakalářské práce bude zpracovat statistickou analýzu trestného činu vraždy spáchaného osobou mladší osmnácti let na území České republiky od roku 2012 do roku 2022. Dílčím cílem práce bude stanovit dynamiku takto vymezené kriminality a určit základní příčiny zjištěného vývoje.

Student: Eliška Hašková, DiS.	24.10.2023 datum	<i>Eliška Hašková</i> podpis
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA	30.10.2023 datum	<i>Milan Kocík</i> podpis

Schvalují zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	9.11.2023 datum	<i>Roman Svatoš</i> podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	13.11.2023 datum	<i>Miroslav Sapík</i> podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	17.11.2023 datum	<i>Jiří Dušek</i> podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce JUDr. Milanovi Kocíkovi, MBA za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HAŠKOVÁ, E. *Děti jako pachatelé trestného činu vraždy: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 57 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA

Klíčová slova: kriminalita, dětský pachatel, trestný čin vraždy, násilná trestná činnost, mladistvý pachatel

Bakalářská práce se zabývá dětskými pachateli trestného činu vraždy. V první části této práce jsou rozebrány základní pojmy. V této části je také vymezen trestný čin vraždy, metodika vyšetřování vražd, dítě jako pachatel, příčiny a vlivy na trestnou činnost, kterou páchají děti a mladiství. V neposlední řadě se práce zabývá motivy trestného činu vraždy a prevence před trestnou činností. V druhé části práce jsou zpracovány statistiky trestného činu vraždy spáchané dětmi od roku 2012 do roku 2022. Je zde položena také výzkumná otázka, zda stoupá či klesá počet vražd spáchaných dětským pachatelem.

ABSTRACT

HÁŠKOVÁ, E. *Children as Perpetrators of a Murder Crime: Bachelor Thesis*.
České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2024. 57 pgs.
Supervisor: JUDr. Milan Kocík, MBA

Key words: crime, child offender, murder, violent crime, juvenile offender

This bachelor thesis deals with child perpetrators of the crime of murder. The first part of this work discusses basic concepts. This part also defines the crime of murder, the methodology of murder investigations, the child as a perpetrator, the causes and influences of crime committed by children and adolescents. Last but not least, the thesis deals with the motives of the crime of murder and crime prevention. The second part of the thesis deals with statistics of the crime of murder committed by children from 2012 to 2022. It also raises the research question of whether the number of murders committed by child perpetrators is rising or falling.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	10
2 Teoretická část.....	11
2.1 Vymezení základních pojmů	11
2.1.1 Trestný čin	11
2.1.2 Přečiny a zločiny	12
2.1.3 Pachatel	12
2.1.4 Spolupachatel	13
2.1.5 Mladiství.....	13
2.1.6 Trestní odpovědnost.....	14
2.1.7 Dítě.....	15
2.1.8 Modus operandi.....	16
2.1.9 Kriminalita	17
2.1.10 Násilná trestná činnost	18
2.1.11 Oběť	21
2.2 Vražda.....	23
2.3 Metodika vyšetřování vražd	25
2.3.1 Příprava ke spáchání trestného činu vraždy	25
2.3.2 Ozbrojení pachatele	26
2.3.3 Lékařský charakter mechanismu usmrcení oběti	27
2.3.4 Způsob utajení vraždy	27
2.4 Dítě jako pachatel	28
2.4.1 Vývoj dané problematiky	31
2.4.2 Daná problematika dnešní doby.....	31
2.4.3 Problémové chování u dětí.....	32
2.5 Příčiny a vlivy na trestnou činnost	33
2.5.1 Omamné látky	33

2.5.2	Školní prostředí	34
2.5.3	Přátelé a kamarádi	35
2.5.4	Sociální život, média a internet	36
2.5.5	Rodina	37
2.5.6	Dědičnost.....	38
2.6	Motivy páchaní trestného činu vraždy	38
2.7	Prevence kriminality	39
2.7.1	Situační prevence	40
2.7.2	Sociální prevence	40
2.7.3	Prevence viktimnosti a pomoci obětí trestných činů	41
2.7.4	Primární prevence	41
2.7.5	Sekundární prevence	41
2.7.6	Terciální prevence	42
3	Praktická část.....	43
3.1	Cíl a výzkumná otázka	43
3.2	Metodika.....	43
3.3	Statistický přehled spáchaných vražd od roku 2012 do roku 2022	44
	Závěr.....	56
	Seznam použitých zdrojů	58
	Seznam tabulek a grafů	61

Úvod

Problematika dětí jako pachatelů trestného činu vraždy je tématem, které vzbuzuje rozsáhlou diskuzi a zároveň vyvolává mnoho otázek týkající se práva, psychologie, sociologie a výchovy. V průběhu posledních desetiletí došlo k značnému zvýšení povědomí o tomto fenoménu, přičemž přístup justice k mladistvým pachatelům se vyvíjí a přizpůsobuje novým výzvám a poznatkům. V tomto kontextu je důležité zkoumat příčiny, důsledky a možné intervence týkající se dětí a mládeže, které se dopustily tak závažného zločinu, jako je vražda.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku dětí a mladistvých jako pachatelů trestného činu vraždy. Bude zkoumat různé aspekty tohoto jevu, příčiny a vlivy na trestnou činnost včetně sociálních, psychologických a právních faktorů, které mohou hrát roli v procesu formování, a prevence takových činů. Dále se práce zabývá trestáním mládeže a možnými motivy páchaní trestného činu vraždy. Je důležité porozumět samotnému jevu mladistvých pachatelů vražd, ale také je nezbytné navrhnout účinné strategie prevence a intervence, které mohou pomoci snížit výskyt těchto tragických událostí a předcházet dalším ztrátám lidských životů.

Primárním cílem bakalářské práce je zpracovat statistickou analýzu trestného činu vraždy spáchaného osobou mladší osmnácti let na území České republiky od roku 2012 do roku 2022. Dílčím cílem práce je stanovit dynamiku takto vymezené kriminality a určit základní příčiny zjištěného vývoje.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Primárním cílem bakalářské práce je zpracovat statistickou analýzu trestného činu vraždy spáchaného osobou mladší osmnácti let na území České republiky od roku 2012 do roku 2022. Dílčím cílem práce bude stanovit základní charakteristické znaky a dynamiku takto vymezené kriminality a určit základní příčiny zjištěného vývoje.

Teoretická část práce byla zpracována na základě shromáždění, analýzy a řešení dat a informací z odborné literatury, zákonů a elektronických zdrojů. Statistická data byla vybrána z ročních statistických přehledů, která vydala Policie České republiky na jejich webové stránky. Ze získaných dat byly vytvořeny grafy, které popisují rozšířenost vražd spáchaných dětmi do osmnácti let.

2 Teoretická část

V teoretické části je vymezeno několik základních pojmů z trestního práva a kriminologie. Mezi tyto pojmy spadá trestný čin, přečiny a zločiny, kdo je to pachatel a spolupachatel, kdo je mladistvý a dítě. Zde je také rozebrána trestní odpovědnost za spáchaný trestný čin. Dále v kapitole vymezení základních pojmů je uvedena oběť trestného činu, modus operandi a násilná kriminalita, která je doplněna statistikami za rok 2023. Jako další kapitola teoretické části je trestně-právní problematika vražd. V této kapitole je popsána stručně problematika vražd a její aspekty. Další kapitola teoretické části je vražda, co je to vražda a kde v zákoně je tento trestný čin ukotven. Teoretická část dále vymezuje dítě jako pachatele trestného činu. Tato část popisuje vývoj dané problematiky a problematiku dnešní doby. Je zaměřena na děti, mladistvé a na statistické šetření násilné kriminality za rok 2023. V neposlední řadě je v teoretické části obsažena kapitola prevence kriminality. Zde je popsána struktura prevence, jak prevenci lze rozdělit a jak prevenci dále rozšiřovat. Další část je zaměřena na příčiny a vlivy na trestnou činnost. V těchto příčinách jsou vymezeny omamné látky, školní prostředí, sociální život, média a internet, rodina a dědičnost. V teoretické části jsou uvedeny také motivy trestné činnosti.

2.1 Vymezení základních pojmů

2.1.1 Trestný čin

Zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákoník) v § 13 odstavci 1 uvádí *trestný čin jako protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestní a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*¹

Dále se trestní zákoník v § 13 odst. 2 vyjadřuje ke konstrukci zavinění (tedy k jednomu ze znaků skutkové podstaty trestného činu) a uvádí, že k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.² Z definice trestného činu vyplývají dvě obligatorní podmínky, které musí být současně splněny. Těmito podmínkami jsou protiprávnost a znaky uvedené

¹ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

² Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2

v trestním zákoně. Protiprávnost je rozpor s právní normou v rámci právního řádu. Trestnými činy mohou být jen činy nedovolené, tedy protiprávní.

2.1.2 Přečiny a zločiny

Podle § 14 výše citovaného zákona se trestné činy dělí na přečiny a zločiny. *Přečiny podle § 14 odst. 1 jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny podle § 14 odst. 2 jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.*³

2.1.3 Pachatel

Pachatelem trestného činu podle § 22 odst. 1 trestního zákoníku je osoba, která svým jednáním naplnila znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná. Pachatelem trestného činu podle českého trestního zákoníku může být pouze fyzická osoba, která byla v době činu příčetná, dovršila patnáctý rok věku, je mravně a rozumově vyspělá (pokud jde o mladistvého pachatele), podle okolností jde o osobu charakterizovanou zvláštními znaky. To zahrnuje osoby jakéhokoliv pohlaví, sociálního statusu či jiných charakteristik. Nepříčetnost vymezuje ustanovení § 26 trestního zákona, které uvádí, že kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.⁴ Pachatelem může být i osoba právnická. Odpovědnost právnických osob za spáchání trestného činu vymezuje zákon číslo 418/2011 Sb., zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

Spáchá-li osoba, která dosud nedovršila věku 15 let, jednání, jež má znaky trestného činu, není za tento čin trestně odpovědná. Taková osoba je podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) dítětem. *Citovaný zákon v § 2 odst. 1 písm. a) uvádí, že mládeží se rozumí děti a mladiství.*⁵

³ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

⁴ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

⁵ Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. 218/2003 Sb. 2003. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>.

2.1.4 Spolupachatel

Trestní zákoník uvádí spolupachatele podle § 23 takto: *Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama* (spolupachatelé).⁶

Dále trestní zákoník uvádí pachatele podle § 22 odstavec 2) Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepříčetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil takovou osobu, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost takové osoby za jiný trestný čin, který tímto jednáním spáchala.⁷

2.1.5 Mladiství

Mladistvý je pojem trestněprávní. Jedná se o fyzickou osobu mezi patnáctým a osmnáctým rokem věku. Toto označení se používá v oblasti trestního práva při určování trestní odpovědnosti za protiprávní jednání, mající znaky trestného činu. Pojem mladistvý se využívá i v pracovním právu, kde se takto označuje zaměstnanec mladší 18 let. Mladistvou je osoba ode dne, který následuje po dni patnáctých narozenin do dne, ve kterém dovršila osmnáct let věku.

Trestní odpovědnost mladistvých a sankce jim ukládané upravuje zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Pokud zákon o soudnictví ve věcech mládeže nestanoví jinak, postupuje se podle trestního zákoníku.⁸ Podle výše citovaného zákona o soudnictví ve věcech mládeže se podle § 2 odst. 1 písm. c) jako mladistvý označuje ten, kdo se v době spáchání dopustil provinění, dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku.

⁶ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

⁷ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

⁸ Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. 218/2003 Sb. 2003. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>.

Dále je třeba uvést, že podle § 2 odst. 2 písm. a) je protiprávním činem provinění, trestný čin nebo čin jinak trestný (kterého se dopustí pouze děti ve smyslu citovaného zákona). Podle § 2 odst. 2 písm. d) je soudem soud pro mládež.

Mladistvému lze uložit pouze opatření podle § 10 ZSVM. Podle tohoto ustanovení se jedná o opatření výchovná, ochranná a trestní opatření.⁹

2.1.6 Trestní odpovědnost

Odpovědnost znamená povinnost nést důsledky svých činů. V kontextu trestní odpovědnosti to znamená, že pachatel ponese následky ve formě trestu za svůj spáchaný trestný čin. Základem trestní odpovědnosti je samotný trestný čin; bez něj není trestní odpovědnost. Trestní odpovědnost spočívá ve spáchání trestného činu, který je označen jako protiprávní zákonem.¹⁰ Pachatel je trestně odpovědný pouze za trestné činy uvedené v trestním zákoníku. Věková hranice pro trestní odpovědnost je stanovena na 15 let. Osoba, která je mladší než 15 let, není trestně odpovědná. Pro mladistvé platí speciální právní předpisy, které je od trestní odpovědnosti dospělých odchyľují. Osoba trpící duševní poruchou, která nebyla schopna rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo ovládnout své činy, není trestně odpovědná. Toto se vztahuje i na mladistvé, kteří nedokázali rozpoznat protiprávnost svých činů nebo ovládnout své jednání kvůli nedostatečné rozumové a mravní vyspělosti. Zásada trestního práva je založena na odpovědnosti za zavinění – trestný čin a trest jsou možné pouze v případě, že je zavinění přítomno. Pachatel musí své činy spáchat zásadně úmyslně, pokud zákon nestanoví jinak. Toto se týká tzv. subjektivní odpovědnosti, která vyžaduje zavinění.¹¹

Mezi specifické situace trestní odpovědnosti spadá i odpovědnost mladistvých, což jsou osoby ve věku od 15 do 18 let. Za jejich spáchané trestné činy se používá termín "provinění", a pro ně mohou být stanovena opatření, která mohou být výchovná, ochranná nebo trestního charakteru. Trestní odpovědnost nezletilých mladistvých je upravena zvláštním právním předpisem, a to zákonem o soudnictví ve věcech mládeže. Kromě věkové hranice mezi 15 a 18 lety a duševní způsobilosti je pro trestní odpovědnost mladistvých rovněž důležitá jejich schopnost rozumově a mravně posoudit své jednání.

⁹ JELÍNEK, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a předpisy související*. 20. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-450-1.

¹⁰ SOLNAŘ, Vladimír; FENYK, Jaroslav a CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Základy trestní odpovědnosti*. Orac, 2003. ISBN 80-86199-74-6.

¹¹ JELÍNEK, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. *Trestní zákon a trestní řád poznámkové vydání s judikaturou*. 20. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-450-1.

Mladistvý není trestně odpovědný, pokud nedokázal rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost nebo nebyl schopen ovládnout své činy v důsledku své nedostatečné rozumové a mravní vyspělosti.¹²

Trestní odpovědnost může v mnoha případech zaniknout. Důvody zániku trestní odpovědnosti patří mezi negativní podmínky trestnosti. Důvody je třeba lišit od důvodů vylučujících protiprávnost činu, které vylučují samu skutkovou podstatu trestného činu. Jednou z možností, jak způsobit zánik trestní odpovědnosti, je promlčení trestného činu, který byl spáchán. Promlčecí lhůta se liší v závislosti od závažnosti spáchaného trestného činu. Dalším důvodem zániku trestní odpovědnosti je účinná lítost. §33 Trestního zákoníku definuje účinnou lítost následně. *Trestní odpovědnost za vybrané trestné činy zaniká, jestliže pachatel dobrovolně*

- a) škodlivému následku trestného činu zamezil nebo jej napravil, nebo
- b) učinil o trestném činu oznámení v době, kdy škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno; oznámení je nutno učinit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, voják může místo toho učinit oznámení nadřízenému.¹³

Trestnost činu, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, spáchaného mladistvým zaniká, jestliže mladistvý po spáchání činu

- a) dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek, anebo se o to pokusil, zejména nahradil způsobenou škodu, učinil opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusil odčinit způsobené následky,
- b) svým chováním projevil účinnou snahu po nápravě a
- c) čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.¹⁴

2.1.7 Dítě

Podle mezinárodních standardů a většiny právních systémů je dítě definováno jako osoba mladší osmnácti let. Tato definice je založena na Konvenci o právech dítěte, která byla přijata Organizací spojených národů (OSN) v roce 1989. Tato konvence stanovuje, že děti mají specifická práva a potřeby, které by měly být chráněny

¹² JELÍNEK, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a předpisy související*. 20. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-450-1.

¹³ ŠÁMAL, Pavel; PÚRY, František a RIZMAN, Stanislav. *Trestní zákon komentář*. Páté. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-624-7.

¹⁴ *Zákon číslo 218/2003 Sb.* Online. 2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>. [cit. 2024-06-18].

a respektovány. Ve většině právních systémů jsou děti považovány za zvláštní kategorii osob, která vyžaduje zvláštní ochranu a péči. Tato ochrana zahrnuje ochranu před zneužíváním, zanedbáváním, diskriminací a jinými formami škodlivého jednání. Důležité je také zdůraznit, že definice dítěte může mít mírné variace v různých právních systémech a zákonech jednotlivých zemí. Nicméně, v souladu s mezinárodními normami, většina zemí uznává osobu jako dítě až do dosažení věku osmnácti let. U nás v České republice je dítětem osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak. Podle zákona číslo 40/2009 Sb. Trestní zákoník, uvádí definici dítěte v § 126.¹⁵ V trestním řízení jde o fyzickou osobu před dovršením patnácti let věku, která spáchala čin jinak trestný a není trestně odpovědná. V občanskoprávním řízení lze však dětem uložit ochranná výchova. Děti jsou podle trestního řádu *osoby, které pro nedostatek věku nejsou trestně odpovědné*.¹⁶

2.1.8 Modus operandi

Modus operandi, dále jen MO, je termín používaný v kriminologii a kriminalistice k označení charakteristického způsobu provádění trestné činnosti či zločinu. Jedná se o specifické postupy, techniky, návyky nebo rituály, které pachatel využívá při plánování a vykonávání zločinu. Modus operandi může zahrnovat různé prvky, jako jsou způsob vniknutí, použité násilí, ukradené předměty, zanechané stopy nebo charakteristické chování. Analýza modus operandi je důležitá součást kriminalistického vyšetřování, protože umožňuje identifikovat podobnosti mezi různými zločiny a spojit je s jedním pachatelem či pachatelkou. Typologie modus operandi dle druhu trestné činnosti se zaměřuje na klasifikaci způsobů, jakými pachatelé páchají různé typy trestných činů. Tato typologie umožňuje pochopit a analyzovat specifické vzorce chování pachatelů v závislosti na typu trestného činu, kterého se dopouštějí. Klasifikace modus operandi dle druhu trestné činnosti je důležitá pro profilování pachatele, prevence kriminality a vyšetřování trestných činů. Policie a vyšetřovatelé využívají znalostí o MO k profilování pachatelů a k vytvoření hypotéz o jejich identitě a motivaci. Porozumění MO může také pomoci při prevenci zločinu a zlepšení bezpečnosti veřejnosti prostřednictvím včasné detekce a odhalení podezřelých aktivit.¹⁷

¹⁵ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

¹⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád komentář*. 6. vydání. C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-043-0.

¹⁷ *Modus operandi*. Online. BROWN, Charles. WVPT4LEARNING. 2021, 1.4.2024. Dostupné z: <https://wvpt4learning.org/>. [cit. 2024-04-04].

2.1.9 Kriminalita

Obecně kriminalita je pojem, který je podřazený pojem k delikvenci. Kriminalita je souhrn jednání, která jsou v rozporu se zákonem a jsou za ně stanoveny tresty. Trestní kodex definuje, které činy se považují za kriminální a jaké tresty za ně hrozí. Kriminalita je úzce spjata s dalšími sociálně škodlivými jevy, jako je chudoba, nezaměstnanost a závislosti. Boj proti kriminalitě vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje prevenci, edukaci a represii. Kriminální chování je chování, které velmi poškozuje souvislý chod naší společnosti. V dnešní době se místo klasické kriminality, jako jí všichni známe a vnímáme, objevuje více šikana a kyberšikana. Šikana jako taková, se projevuje spíše u dětí na základních školách. Kyberšikana je specifický druh šikany, využívající informační a komunikační technologie k ublížení druhému člověku. Vliv na kyberšikanu má navýšení a rozšíření sociálních sítí a internetu samotného. Kriminalita mládeže je výrazně mnohostranná problematika. Děti a mladiství při páchání trestné činnosti projevují dlouhodobě potvrzené způsoby. Jednají často neplánovaně, mají nedokonalou přípravu a používají nevhodné předměty. Dalším způsobem je spolupachatelství, tvrdost a devastace. Mládež využívá také somatických znaků jako je například vyšší rychlost nebo větší síla oproti oběti. Při opakované trestné činnosti se objevují srovnatelné vlastnosti předcházející trestné činnosti. Jedinci páchají trestnou činnost pod vlivem momentální situace a jednají impulzivně.¹⁸

Majetková kriminalita je dominantní formou kriminality u mládeže. Z teoretické perspektivy lze rozdělit majetkovou kriminalitu do tří základních skupin. První skupinu tvoří trestné činy, které jsou motivovány osobní ziskuchtivostí a mají za cíl obohatit pachatele. Druhá skupina zahrnuje činy, které především poškozují cizí majetek, přičemž pachatel nemá za úmysl získat osobní prospěch, například poškození cizího majetku nebo zneužití vlastnictví. Alarmujícím je nárůst mladistvých pachatelů věku 15 až 20 let, což naznačuje závažný trend ve struktuře pachatelů majetkových trestných činů. Organizovaná kriminalita zahrnuje systematickou a plánovanou trestnou činnost prováděnou hierarchicky strukturovanou skupinou osob, které mají rozdělené role, včetně kriminality spojené s nočním životem a drogovou kriminalitou.¹⁹

¹⁸ ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2.

¹⁹ KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vydání. Aleš Čeněk, 2021. ISBN 9788073808693.

2.1.10 Násilná trestná činnost

Násilná kriminalita je forma trestné činnosti, která zahrnuje použití nebo hrozbu násilí k poškození nebo ohrožení ostatních osob, majetku nebo veřejného pořádku. Násilná trestná činnost je pojem užívaným v právních a v souvisejících disciplínách, zejména v kriminalistice a kriminologii. Tato forma kriminality může zahrnovat různé činy, jako jsou napadení osoby, loupeže a krádeže za účelem dosažení materiálního zisku, vraždy a pokus o vraždu, znásilnění, útoky a vandalismus, které mají za následek fyzické nebo psychické poškození obětí nebo škodu na majetku. Dle užšího vymezení operujícího s fyzickým poškozením osob lze uvést, že násilná trestná činnost je taková činnost, jejíž významnou charakteristikou je fyzické poškození či usmrcení konkrétní osoby, eventuelně přítomnost záměru takový následek způsobit.²⁰ V souvislosti s termínem násilná trestná činnost je nezbytné definovat některé další související pojmy, jako jsou agrese, agresivita a hostilita. Agrese je reakce či útočné chování, jehož cílem je poškodit nebo zničit objekt. Širší pojetí agrese zahrnuje jak destruktivní povahu chování, tak i aspekt konstruktivní, a za agresi označuje každý projev chování, jehož cílem je překonat každou překážku, jež mu brání k dosažení konkrétního cíle. Agresi mezi mládeží lze rozdělit do několika projevů. Jedná se o individuální agresi, skupinovou agresi a šikanu. Všechny tři typy agrese jsou neetické a je třeba se jimi dostatečně zabývat.²¹

Individuální agrese se projevuje nejčastěji negativním vztahem mezi určitými jedinci. Tento projev agrese vzniká spontánně, popřípadě po vzájemné potyčce, která může být slovní i fyzická, ale na velmi mírné úrovni. Agresi v naprosté většině vyvolává jedinec, který je považován za problematického, protože mívá spory s ostatními jedinci. U tohoto typu agrese proto není jednoznačná oběť útoku. Tento problematický jedinec tedy vyprovokuje jinou osobu či osoby a dochází ke konfliktu. Chování konfliktního jedince se opakuje a pro ostatní není ničím novým, mnohdy se vytváří stereotyp tohoto chování.²²

²⁰ Válková, H., Kuchta, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2012, 664 s.

²¹ SVOBODA, Jan. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0603-3.

²² SVOBODA, Jan. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0603-3.

Skupinová agrese se demonstruje negativním vztahem více jedinců ze skupiny k jednomu jedinci, který se ocitne v pozici oběti. Důvody této agrese jsou charakterizovány jako konkrétní a efemérní. Pro skupinovou agresi je typické, že volba oběti není náhodná. Zásadní je, že výběr oběti je jasný a má vysledovatelný základ. Klasifikace chování skupinové agrese je statisticky vedena proti jednomu jedinci, tedy oběti, v časovém úseku do tří měsíců. Po této době je zpravidla vybrána další oběť.²³

Šikana je jakékoliv chování, kterým určitá osoba nebo skupina osob opakovaně ubližuje, ohrožuje, trápí nebo poškozují jiného jedince či skupinu osob. Tento jev se může projevit jak fyzickým útokem v podobě bití, poškozování věcí druhé osobě, tak i útokem psychickým, který může být ve slovní podobě, ve formě vydírání, nadávek, pomluv, vyhrožování nebo ponižování. Psychický stav člověka je mnohdy důležitější, než fyzický stav. Ve většině případů se šikana mezi dětmi a mladistvými odehrává ve škole, po výuce mimo objekt školy, na cestě do školy nebo ze školy, popřípadě v blízkosti bydliště. Šikana je závažná především v následcích v oblasti duševního a fyzického zdraví. Mezi typy šikany lze zařadit fyzickou agresi, slovní agresi a zastrašování, manipulace a ničení věcí a násilné či manipulativní příkazy.²⁴

Agresivita je přirozený projev každého jedince, má základ v pudu sebezáchovy. Existuje několik typů agresivního chování. Tyto typy lze rozdělit na oběti, typ útočnicka, střední typ a pasivní agresor. Agresivita je projev akceschopnosti konkrétního organismu.²⁵ Hostilitou bývá zpravidla charakterizován nepřátelský postoj a sklon k nepřátelskému chování.²⁶

Mimo násilnou kriminalitu rozlišujeme také majetkovou kriminalitu, hospodářskou kriminalitu, mravnostní kriminalitu, případně jinou. Násilná kriminalita může mít vážné dopady na společnost a jednotlivce, včetně ztráty životů, zranění, trauma, pocit nejistoty a snížení důvěry v právní systém a veřejnou bezpečnost.

²³ SVOBODA, Jan. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0603-3.

²⁴ POLICIE.CZ. *Šikana*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-sikana.aspx>. [cit. 2024-04-04].

²⁵ ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-312-4.

²⁶ SVOBODA, Jan. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0603-3

Je jednou z hlavních priorit pro policejní a právní orgány a vyžaduje komplexní přístup k prevenci, prosazování zákona a rehabilitaci pachatelů.²⁷

²⁷ Válková, H., Kuchta, J. a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2012, 664 s.

Tabulka 1 Počet spáchaných trestných činů v oblasti násilné kriminality za rok 2023

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2023 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2023 na území České republiky dosáhl celkový počet trestných činů v oblasti násilné kriminality spáchané dospělými osobami na 13 115 případů. Nejvíce případů násilné kriminality se událo v Moravskoslezském kraji s počtem 1700 trestných činů. Naopak nejméně trestných činů se stalo na území Pardubického kraje. Z celkového počtu 14 krajů dosáhlo 5 krajů nadprůměrného výskytu násilné trestné činnosti.

2.1.11 Oběť

Obětí trestného činu je zpravidla označována konkrétní fyzická osoba, které bylo trestným činem ublíženo na zdraví, byla usmrcena, zraněna, ohrožena na životě nebo na zdraví, byla jí způsobena majetková škoda nebo škoda morální, byla omezena na osobní svobodě nebo jiných právech, a to nezávisle na tom, zda jí bylo procesním rozhodnutím přiznáno postavení poškozeného. Oběti trestných činů mají právo na ochranu a pomoc, včetně psychologické podpory, lékařské péče a právního poradenství. Mnoho právních systémů také stanoví mechanismy odškodnění, které umožňují obětem trestných činů žádat o finanční náhradu za utrpěnou škodu.²⁸ Zákon o obětech trestných činů s číslem 45/2013 Sb. uvádí v §2

²⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné*. 2. vydání. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-49-3.

(1) Za trestný čin se pro účely tohoto zákona považuje také čin jinak trestný.

(2) Obětí se rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena škoda nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil nebo měl obohatit.

(3) Byla-li trestným činem způsobena smrt oběti, považují se, utrpěli-li v důsledku smrti oběti újmu, za oběť též její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner, druh nebo osoba, které oběť ke dni své smrti poskytovala nebo byla povinna poskytovat výživu. Je-li těchto osob více, považuje se za oběť každá z nich.

(4) Zvláště zranitelnou obětí se pro účely tohoto zákona při splnění podmínek uvedených v odstavci 2 nebo 3 rozumí

a) dítě,

b) osoba, která je vysokého věku nebo je postižena fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením, pokud tyto skutečnosti mohou vzhledem k okolnostem případu a poměrům této osoby bránit jejímu plnému a účelnému uplatnění ve společnosti ve srovnání s jejími ostatními členy,

c) oběť trestného činu obchodování s lidmi (§ 168 trestního zákoníku), trestného činu znásilnění (§ 185 trestního zákoníku), trestného činu týrání svěřené osoby (§ 198 trestního zákoníku), trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 trestního zákoníku) nebo trestného činu teroristického útoku (§ 311 trestního zákoníku),

d) oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, trestného činu, který zahrnoval nátlak, násilí či pohrůžku násilím, trestného činu spáchaného pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo oběť trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny, jestliže je v konkrétním případě zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.²⁹

²⁹ *Zákon číslo 45/2013 Sb. o obětech trestných činů.* Online. 2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-45>. [cit. 2024-06-18].

2.2 Vražda

Vražda je zločin, který spočívá v úmyslném usmrcení jiného člověka. Jedná se o trestný čin proti životu. Vražda je uvedena ve zvláštní části, v I. Hlavě. Pachatelem trestného činu vraždy je podle trestního zákoníku osoba, která svým jednáním naplnila znaky skutkové podstaty vraždy nebo jejího pokusu či přípravy. To zahrnuje situace, kdy jedinec spáchal něco nezákonného, co by mělo být potrestáno. Pachatelem může být fyzická osoba, která je přičetná a dosáhla patnáctého roku věku. Je to jedna z nejtěžších forem násilí a porušení zákona, která má vážné důsledky nejen pro oběť, ale i pro společnost jako celek. Vražda může být provedena z mnoha různých motivů, včetně nenávisti, ctižádosti, žárlivosti nebo v reakci na jiný trestný čin. V právním systému je vražda trestným činem a je postihována přísnými tresty, včetně vězení a v některých případech i trestem smrti. Vražda spadá do několika málo obecně kriminálních zvlášť závažných zločinů, u kterých je přípustný výjimečný trest i trest odnětí svobody na doživotí.³⁰

Vražda se rozlišuje z pohledu míry úmyslného způsobení následku na vraždu prostou (§140 odstavec 1) a vraždu spáchanou s rozmyslem nebo po předchozím uvážení (§140 odstavec 2), u nichž je sankce ještě výraznější. Zákonodárce rozlišuje mezi různými typy úmyslných útoků na život, aby zohlednil jejich různě závažnou povahu. Zvláště odlišný je případ, kdy pachatel usmrtí jiného člověka v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli, anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. V tomto případě se jedná o samostatnou privilegovanou skutkovou podstatu zabití. Objektem vraždy, tedy na co je útok zaměřen, je lidský život. Pro korektní vymezení objektu je nevyhnutelné přesně stanovit počátek a konec lidského života. Objektivní stránka je vymezena způsobem následku. Není specifikováno, jakými prostředky a jakým způsobem má být čin proveden. V případě vraždy je tedy zřejmé, že způsob následku je usmrcení. Dále se zkoumá, jakým způsobem bylo usmrcení provedeno. Subjektivní stránka rozlišuje formu zavinění, úmyslné a nedbalostní. U vraždy je po subjektivní stránce třeba úmyslu. Úmysl se musí vztahovat ke způsobení následku předpokládaného zákonem.³¹

Pokud je trestný čin vraždy spáchán za zvlášť závažných okolností, může to vést k vyšší trestní sazbě. Například, pokud byla použita krutost nebo zvláštní bezcitnost, může soud

³⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné*. 2. vydání. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-49-3.

³¹ JELÍNEK, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. *Trestní zákon a trestní řád poznámkové vydání s judikaturou*. 20. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-450-1.

uložit vyšší trest. Opakované spáchání stejného trestného činu může také vést k vyšší trestní sazbě. Soudci mohou brát v úvahu předchozí odsouzení a recidivu pachatele.

Vražda je v trestním zákoníku uvedena v § 140.

(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

(2) Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.

(3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) na dvou nebo více osobách,

b) na těhotné ženě,

c) na dítěti mladším patnácti let,

d) na úřední osobě při výkonu nebo pro výkon její pravomoci,

e) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti,

f) na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně zdraví, nebo na jiném, který plnil svou obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona,

g) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,

h) opětovně,

i) zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo

j) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky.

(4) Příprava je trestná.³²

2.3 Metodika vyšetřování vražd

Kriminalistická metodika vyšetřování odhaluje a zkoumá zákonitosti vzniku stop a zvláštních postupů při vyhledávání, zajišťování a využívání stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných informací s ohledem na určitý typ trestného činu a předpokládanou typovou vyšetřovací situaci. Předmět zkoumání kriminalistické vědy se shoduje s předmětem zkoumání metodiky vyšetřování. Kriminalistická věda zkoumá a objasňuje zákonitosti vzniku, zániku, vyhledávání, zajišťování, zkoumání a využívání kriminalistických stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných skutečností. Metodika vyšetřování pak vypracovává metody, postupy, prostředky a operace v zájmu úspěšného odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti. I když jsou oba předměty podobné, v některých prvcích se liší. Na současném stupni poznání se předpokládá, že metodika vyšetřování zkoumá zejména prvky vzniku a průběhu kriminalisticky relevantních událostí, jejich projevy ve stopách a prvky procesu poznávání jednotlivých kriminalisticky relevantních událostí ve vyšetřovací a soudní praxi. Různé způsoby spáchání vraždy vykazují jak obecné, tak specifické znaky. Obecné znaky se vyskytují napříč většinou případů a zahrnují vznik rozsáhlých stop, včetně biologických stop vytvořených pachatelem nebo obětí během útoku či obrany. Patří sem také intenzita útoku na oběť a rozsáhlá zranění při usmrcení. Specifické znaky jsou typické pro určité metody páchaní vražd. Pro vypracování metodiky vyšetřování vražd jsou klíčové znaky, které popisují míru přípravy, použití zbraně, soudně lékařské aspekty způsobu usmrcení a postupy pro utajení činu.³³

2.3.1 Příprava ke spáchání trestného činu vraždy

Vraždy, na které se pachatel připravuje, se vyznačují vysokou mírou promyšlenosti v chování pachatele, jeho důsledností a inteligencí při provedení činu a snaze o skrytí činu. Tyto vraždy mají obvykle společné rysy, které vytvářejí pro pachatele příznivé podmínky a komplikují vyšetřování, což může způsobit, že mnoho z nich zůstane po určitou dobu skryto. Usvědčení pachatele takových zločinů je obtížné také proto, že se

³² Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2.

³³DVOŘÁČEK, Zdeněk. *Aktuální poznatky z činnosti služby kriminální policie a vyšetřování na úseku mládeže*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-248-5.

předem připravuje na svou budoucí obhajobu. Příprava na vraždu obvykle zahrnuje několik kroků. Těmito kroky jsou vybírání oběti (známé jako typování), studium jejího života a zvyklostí, nebo nalákání oběti na předem vybrané a připravené místo, zajištění zbraní nebo jiných prostředků k uskutečnění činu, přípravu na odstranění mrtvoly, provádění kroků k ztížení identifikace oběti a zajištění alibi. V případě nepřipravených vražd (nebo těch, které jsou pouze krátkodobě a velmi jednoduše připraveny) se útok odehrává bezprostředně po impulzu od oběti, rozhodnutí pachatele o usmrcení oběti, nebo přítomnost úmyslu zabít může být dlouhodobá, ale pachatel nepřijme další přípravné kroky. Úmysl a útok se tak uskuteční, když se vyskytne důvod k realizaci úmyslu. Charakteristickými znaky jsou:

- Primitivní způsob spáchání
- Krátkodobý útok
- Vraždy jsou často spáchány bez použití zbraně nebo nástroje, který by pachatel měl při sobě nebo našel na místě činu. Po spáchání činu často pachatel opustí vražedný nástroj nebo zbraň přímo na místě činu.
- Pachatelé nepřipravených vražd se často přiznávají k činu a v některých případech jej dokonce sami nahlásí, aniž by si předem zajišťovali alibi. Toto chování značně usnadňuje proces vyšetřování.³⁴

2.3.2 Ozbrojení pachatele

Zbraň je v kriminalistickém kontextu vnímána jako speciální nástroj, přístroj nebo zařízení, které slouží k přímému nebo nepřímému poškození lidského těla. Typické nástroje zahrnují bodné nebo řezné. Často jsou oběti usmrceny údery tupých předmětů různých druhů, jako jsou trubky, železné tyče, kladiva, krumpáče, žehličky, cihly nebo kameny. Mezi střelnými zbraněmi jsou nejběžněji používané krátké střelné zbraně, jako jsou pistole nebo revolver, přičemž méně často se vyskytují lovecké nebo vojenské zbraně. Naopak vraždy spáchané bez použití zbraně zahrnují metody jako udušení, utonutí, otravu, úder hlavou o tvrdý předmět a další.³⁵

³⁴ *Metodika vyšetřování vražd*. Online. 2001, 2001. Dostupné z: <http://trestni.juristic.cz/69445/clanek/trest2.html>. [cit. 2024-04-04].

³⁵ *Metodika vyšetřování vražd*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005. ISBN 80-7251-194-7.

2.3.3 Lékařský charakter mechanismu usmrcení oběti

Na úkor toho znaku rozlišujeme fyzikální způsoby usmrcení, chemické způsoby usmrcení, biologické způsoby usmrcení, psychické a jiné způsoby usmrcení.³⁶

2.3.4 Způsob utajení vraždy

Schopnost utajení se liší a závisí na různých faktorech, jako je místo činu, čas, vlastnosti pachatele, možnosti pachatele a dostupné prostředky. Mezi nejčastější způsoby utajování řadíme přemísťování a ukrytí mrtvol, skrytí identity oběti, likvidace stop a manipulace s důkazy a vraždy, které pachatel zakrývá inscenacemi.

Přesunutí mrtvol z místa vraždy na méně frekventované nebo skryté místo je běžnou praktikou. Protože celé tělo přemístit je náročné, dochází k rozčlenění těla, což je nazýváno defenzivním rozčleňováním. Toto se odlišuje od ofenzivního rozčleňování, které je součástí agresivního útoku a může být spojeno se sadistickými motivy. Pachatelé často skrývají těla na místě činu nebo při jejich přemístění. Většinou volí jednodušší metody, jako je skrytí v křoví, pod houštím, zakrytí větvemi nebo pohřbení v zemi, nebo jsou těla vhozena do vody. Někdy pachatelé zkoušejí úplné zničení těla oběti, což je velmi obtížné a zřídka úspěšné. To může zahrnovat spálení těla (často po rozčlenění) nebo založení požáru na místě činu.³⁷

Pachatel se snaží ztížit nebo úplně zabránit identifikaci oběti jednoduchými prostředky, jako je odstranění osobních dokladů a identifikačních průkazů, stejně jako odstranění snadno rozpoznatelných předmětů. Dále, pachatelé se snaží minimalizovat své vlastní šance na odhalení nebo odsouzení tím, že se snaží zničit stopy, které by mohly vést k jejich identifikaci na místě činu.

Pachatel zasahuje do důkazní situace, která vznikla v důsledku jeho činu, s úmyslem zakrýt pravý stav věcí a vytvořit zkreslený obraz o tom, jak se událost odehrála, o osobě, která je za ní zodpovědná, nebo o důvodech jejího spáchání. Mezi vraždy maskované inscenacemi patří:

- inscenace nenásilné smrti (nemoc, stáří)

³⁶ *Metodika vyšetřování vražd.* Online. 2001, 2001. Dostupné z: <http://trestni.juristic.cz/69445/clanek/trest2.html>. [cit. 2024-04-04].

³⁷ *Metodika vyšetřování vražd.* Online. 2001, 2001. Dostupné z: <http://trestni.juristic.cz/69445/clanek/trest2.html>. [cit. 2024-04-04].

- inscenace sebevraždy (sebevražda a vražda mohou mít na první pohled mnoho podobných objektivních znaků a pachatelé se snaží těchto podobností využít tím, že způsobují, aby mechanismus usmrcení předstírané sebevraždy vypadal stejně nebo podobně jako u skutečné vraždy)
- fingování, že vraždu spáchala jiná osoba (pachatel falešně představuje motiv činu, často záměrně uvádí sexuální nebo loupežný motiv, aby odvedl pozornost od své osoby)³⁸

2.4 Dítě jako pachatel

Problematika dětí jako pachatelů trestných činů, zejména vražd, je zcela zásadní pro společnost a právní systém. Zatímco trestná činnost dětí je poměrně vzácná, když k ní dojde, často vyvolává šok a zděšení. Tato situace klade na společnost otázky týkající se výchovy, prevence a spravedlivého zacházení s mladistvými pachateli. Když se mluví o dětech jako pachatelích trestných činů, nejzávažnější a nejtragičtější jsou případy, kdy děti spáchají vraždu. Tento fenomén je zvláště zděšující, protože se jedná o závažný zločin, který často zanechává trvalé následky na oběti, jejich rodině i samotném pachateli. Zároveň je důležité, aby právní systém zohledňoval specifika mladistvých pachatelů a věnoval pozornost jejich věku, psychickému vývoji a možnostem rehabilitace. Cílem není pouze trestat, ale také chránit veřejnost a předcházet opakování trestné činnosti. Přestože jsou případy dětí jako pachatelů trestných činů vzácné, jejich existence nám připomíná nutnost komplexního a citlivého přístupu k výchově a ochraně mládeže, a to jak ve společnosti, tak v právním systému.³⁹

Trestná činnost mladistvých je v naší současné společnosti brána jako závažný a téměř neřešitelný jev. Mladiství páchají různou trestnou činností jako například majetkovou, násilnou, mravnostní nebo hospodářskou. Trestné činy jsou většinou nedokonalé, jsou páchány bez rozmyšlení a málokdy jen jednou osobou. Mladiství jednají na základě party kamarádů, jsou vyprovokováni skupinou, jednají pod vlivem návykové látky a často ani neví, co jim vlastně hrozí na základě daného trestného činu, který spáchají. Jedná se zpravidla o určitý druh vandalismu, krádeži majetku

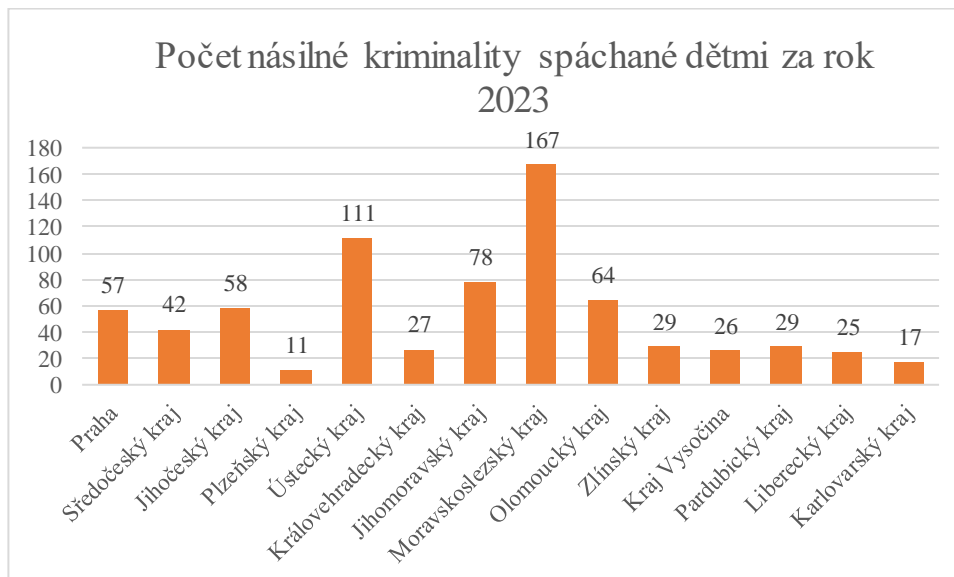
³⁸ *Metodika vyšetřování vražd.* Online. 2001, 2001. Dostupné z: <http://trestni.juristic.cz/69445/clanek/trest2.html>. [cit. 2024-04-04].

³⁹ OTÁHAL, Jiří. *Dítě jako pachatel trestného činu.* Online. Diplomová práce. Zlín: Univerzita Tomáše Bative Zlíně, Fakulta humanitních studií. 2011. Dostupné z: <https://theses.cz/id/r437ju/>. [cit. 2024-03-29].

a poškozování cizí věci. Takové osoby pak hledají alibi u svých kamarádů a zpravidla u osob v jejich věkové kategorii. Násilná kriminalita mladistvých osob je v současnosti pořád aktuální a závažná problematika v naší společnosti. Vzhledem k tomu, že mladiství procházejí důležitým a pro budoucnost rozhodným obdobím, se jedná o skupinu, která je lehce zranitelná a ovlivnitelná okolními negativními jevy, které mohou mladistvé osoby dovést až ke kriminální budoucnosti.⁴⁰

⁴⁰ Podana, Zuzana & Krulichová, Eva. (2015). Juvenile Delinquency in the Czech Republic: First Results of the ISRD-3 Self-Report Survey. AUC PHILOSOPHICA ET HISTORICA. 2012. 57-68. 10.14712/24647055.2014.20.

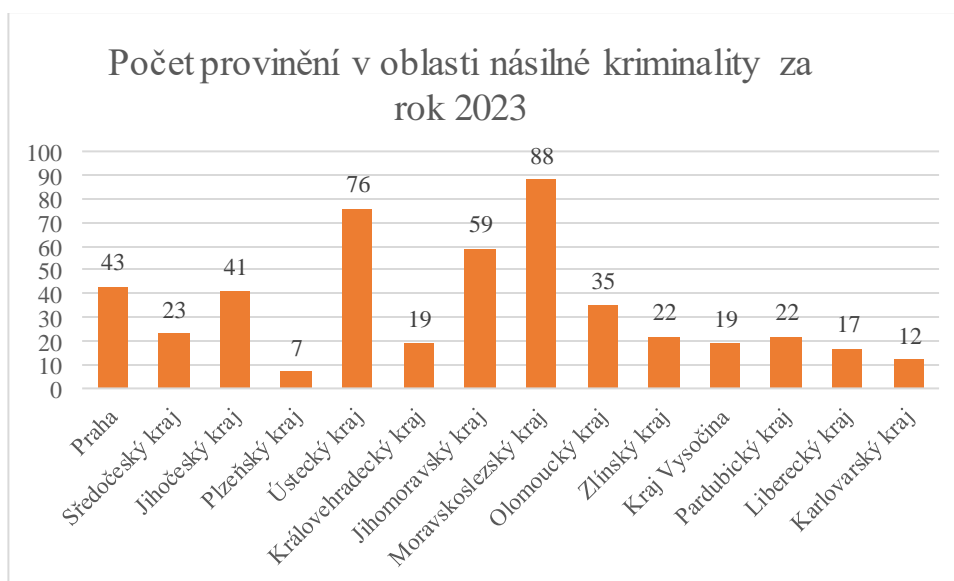
Tabulka 2 Počet násilné kriminality spáchané dětmi za rok 2023

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2023 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2023 na území České republiky dosáhl celkový počet trestných činů v oblasti násilné kriminality páchané dětmi na 741 případů. Nejvíce případů násilné kriminality se událo v Moravskoslezském kraji s počtem 167 činů. Naopak nejméně případů se stalo na území Plzeňského kraje. Z celkového počtu 14 krajů dosáhlo 6 krajů nadprůměrného výskytu násilné kriminality.

Tabulka 3 Počet provinění v oblasti násilné kriminality za rok 2023

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2023 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2023 na území České republiky dosáhla násilná kriminalita na celých 483 registrovaných trestných činů, které spáchali mladiství. Nejvíce případů násilné kriminality se událo v Moravskoslezském kraji s 88 činy. Naopak nejméně případů se stalo na území Plzeňského kraje. Z celkového počtu 14 krajů dosáhlo 6 krajů nadprůměrného výskytu násilné kriminality.

2.4.1 Vývoj dané problematiky

Trestná činnost mládeže patří mezi hlavní kriminologická témata v současné době. Studie problémového a nezákonného chování dětí a mladistvých je obecně brána za vysoce důležitou. V raném věku jedince existuje největší pravděpodobnost, že se dotyčný jedinec napraví a opětovně se začlení do společnosti. Některé děti se mohou setkat s trestnou činností v rámci experimentování, zvědavosti nebo pod tlakem vrstevníků. Zpočátku se může jednat o ojedinělé chování, postupně se však někteří stávají aktivnějšími účastníky kriminálního prostředí. Zapojují se do krádeží, šikany, vandalismu, zneužívání drog a alkoholu. U některých dětí se pak vyvíjí vzorce chování, kdy se trestná činnost stává běžnou součástí jejich života. Mohou se zapojit do organizovaného zločinu, opakovaně porušovat zákony nebo se stát členy gangů. V pozdějším věku, v dospívání nebo v dospělosti se někteří z nich dokáží od kriminálního chování odpoutat a žít zdravějším a zodpovědnějším způsobem. Může to být v důsledku intervencí, změny životních okolností nebo osobního růstu. Pro jiné ale kriminální chování přetrvává i do dospělosti. Dochází k eskalaci závažnosti trestných činů a k jejich pevnému ukotvení v kriminálním prostředí. Průběh kriminality je u každého individuální a závisí na mnoha faktorech, jako jsou osobnostní rysy, rodinné prostředí, dostupná podpora a intervence. Prevence a včasná intervence u dětí a mládeže hrají klíčovou roli v přerušení kriminálního chování a podpoře pozitivního vývoje.⁴¹

2.4.2 Daná problematika dnešní doby

Dnešní problematika trestné činnosti dětí a mladistvých je komplexní a ovlivňuje mnoho různých oblastí společnosti. Mezi tyto faktory patří internet, omamné látky, edukace a sociální média. Sociální média jsou zastoupena taktéž, a to hlavně v interakcích mezi dětmi a mladými lidmi. Někdy mohou posilovat negativní chování,

⁴¹ FIRSTOVÁ, Jana. *Kriminalita Mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-521-0.

jako je šíření nenávisti, šikana nebo tlak k účasti na nelegálních aktivitách. Významným problémem naší společnosti je dostupnost. V současné zrychlené době je možné narazit na cokoliv. Jedná se hlavně o nepřístupné stránky, videa, obrázky a necitlivý obsah na internetu. Jsou to právě děti, které tento nevhodný obsah ovlivňuje v jejich rozvoji a chování. Také duševní zdraví je nedílným faktorem v chování dětí a mládeže. Nárůst úzkosti, deprese a dalších duševních problémů může vést k rizikovému chování a trestné činnosti. V dnešní době je spojeno s trestnou činností také zneužívání omamných látek. Tyto látky mohou ovlivňovat rozhodování a chování dětí, které následně může vést k páchání trestné činnosti. Jak už bylo výše zmíněno, dostupnost těchto látek je velká a dají se sehnat lehce.⁴² Celkově lze říci, že s postupem času se mění i povaha trestné činnosti dětí a mládeže, a je důležité, aby preventivní a intervenční opatření zohledňovala tyto nové výzvy a trendy.

2.4.3 Problémové chování u dětí

Během dětství se u dětí lze setkat s různými negativními projevy v chování, které můžeme označovat jako problémové. Rozsah jejich chování zahrnuje projevy fyzické i verbální agrese, ale také nátlak na jiné osoby v jejich okolí. Samotný termín chování vymezuje souhrn reakcí jedince, které jsou patrný zvnějšku a vychází ze změny prostředí či situace. Zahrnuje také aspekt emocionální a kognitivní, jde tedy o adaptaci a obnovu homeostázy. Každé dítě občas uskuteční nějakou neukázněnost a záleží především na době trvání tohoto jevu a jeho intenzitě, aby takové chování bylo možné označit jako problémové. Mnohdy je konstatování spíše subjektivní a ani odborníci se nemusejí vždy shodnout, jaké projevy chování je možné označit za problémové, nebo dokonce označit jako poruchu chování. Nepostradatelnou roli v posuzování jednotlivých vyjádření chování u jednotlivých dětí hrají hodnotová měřítká, morální schémata a tolerance posuzovatele. Stejně tak osobnostní, sociální i zdravotní aspekty vztahující se k dítěti. Charakteristika termínu poruchy chování může často vést ke zkrácenému obrazu. Je potřeba tento termín správně interpretovat. Jeho výhodou je, že umožňuje rychlé dorozumění tím, že srozumitelně označuje vnější, pozorovatelné projevy chování, ke kterému se vztahuje. Jedinec, který je neschopný pochopit význam hodnot a norem, například jedinec s mentálním postižením nebo pochází z odlišného sociokulturního prostředí, nemůže být považován za jedince s poruchovým chováním. O poruchové chování se jedná v tom případě, pokud dotyčný normy a hodnoty chápe, rozumí jim, ale

⁴² MORAVCOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana a BURIÁNEK A KOL., Jiří. *Delikvence mládeže trendy a souvislosti*. Praha: Stanislav Juhaňák-TRITON, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3

nepřijímá je a nerespektuje. Nastat může i situace, kdy se jedinec normami řídit nedokáže, ať už v dané chvíli nebo i trvale, a není schopen ovládnout své chování.⁴³

2.5 Příčiny a vlivy na trestnou činnost

Faktorů, vlivů a příčin, které ovlivňují děti a mladistvé k tomu, aby se daly na kriminální cestu, je celá řada. Existuje mnoho negativních faktorů, které se prolínají a působí na sebe souběžně. Tyto faktory jsou významné pro poznání osobnosti dětí a mladistvých a pro vytvoření představy o jejich budoucím páchání trestné činnosti. Mezi hlavní faktory, které působí na děti, aby spáchaly trestný čin, patří věk, pohlaví, potencionálního pachatele, motivace jedincem a vztah k oběti. Faktorů, které mohou přispět k tomu, že se dítě stane pachatelem trestného činu, je mnoho. Do těchto vlivů lze zakomponovat rodinné prostředí, omamné látky, média a internet, vztahy ve škole, sociální prostředí a psychické zdraví. Příčinami kriminality mládeže se zabývala celá řada kriminologických, biologických, psychologických či sociálně orientovaných teorií. Při hledání příčin kriminality mládeže je však zásadní vycházet z teorií, které se příčinami kriminality zabývají obecně. Prevence těchto situací vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje rodinnou podporu, vzdělávání, poskytování sociálních služeb a psychologickou péči. Z poznatků psychologie lze říci, že na častý výskyt kriminality mezi mládeží mají značný vliv specifika spojená s psychologickým, sociálním a mravním vývojem jedince v průběhu dospívání.⁴⁴

2.5.1 Omamné látky

Jedním z faktorů, které velmi ovlivňují děti a mladistvé k páchání trestné činnosti, jsou omamné látky. Mezi omamné látky můžeme zařadit například drogy a alkohol. Omamné látky vyvolávají silnou návykovou závislost a jsou pro lidstvo vysoce nebezpečné. Děti a mladiství užívají omamné látky k pobavení a k jisté relaxaci. Dopad užívání omamných látek je z většiny případů katastrofální. Z pohledu kriminality jsou alkoholismus a další závislosti brány spíše jako vedlejší rizikové faktory, které se objevují v souvislosti s jinými uvedenými příčinami trestné činnosti dětí a mladistvých. Alkohol a omamné látky jsou pro děti a mladistvé nebezpečnější než pro dospělé, protože organismus dospívajícího se s nimi špatně vyrovnává, a to jak tělesně, tak i duševně. Alkoholismus je u nás jedna z nejrozšířenějších závislostí. Játra dospívajících

⁴³ HUTYROVÁ A KOL., Miluše. Děti a problémy v chování. Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1523-3.

⁴⁴ Válková, H., Kuchta, J. a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2012, 664 s.

nejsou schopna alkohol odbourávat v takové míře, jako játra dospělého jedince. Otrava alkoholem je proto velmi častá a nastává i po malých dávkách. Alkohol odbourává zábrany, a proto se může vyskytnout slovní či fyzická agrese. To stejné se může dít i pod vlivem ostatních omamných látek.⁴⁵ V dnešní době je alkoholismus a užívání omamných látek u dětí častější díky vysoké dostupnosti, které napomáhá například možnost zakoupení těchto látek online, kdy je při koupi nedostatečná kontrola věku, dále například automaty s HHC produkty s nefunkční kontrolou věku. HHC, neboli hexahydrokanabinol, je derivát tetrahydrokanabinolu – THC. V České republice bylo HHC do února roku 2024 legální dle zákona číslo 167/1998 Sb., zákon o návykových látkách. Zákaz psychoaktivních látek HHC, HHC-O a THCP nabytí platnosti 1. března 2024.⁴⁶

2.5.2 Školní prostředí

Školní prostředí má velký dopad na chování jedince ve společnosti. Škola je hned po rodině druhou nejvýznamnější příčinou a faktorem, která ovlivňuje osobnost, vztahy ve společnosti a běžnou každodenní zkušenost dětí a mladistvých. Přejedem do školy ztrácí každý své osobní postavení, které do té doby měl v rodině nebo v partě kamarádů. Děti a mládež se musí přizpůsobovat novému životnímu stylu a rytmu, zejména rannímu vstávání v určitou danou dobu, vyučovacími hodinami, které jsou odděleny přestávkami, odpolední či večerní přípravě na následující školní den. Škola se k němu staví jako k jednomu z mnoha dalších studentů a jejím největším zájmem je především to, aby se studenti dokázali dostatečně ukáznit a slušně se chovat ve společnosti. Studenti jsou ve školách mimo jiné vedeni i k závislosti a dodržování na jisté autoritě učitele. Autorita se může u některých rizikových jedinců rychle přeměnit v určitý odpor nejen k učiteli, ale i k samotné škole. Problém, který může značně ovlivnit psychiku mladistvých, je postoj těch učitelů, kteří mají sklony srovnávat studenty mezi sebou podle toho, kdo má jaké známky, a kdo se jak dobře dokáže naučit na test nebo na zkoušení, dělí je na lepší studenty a na horší studenty a pak na základě svého srovnání se k nim tak chová. Tito studenti pak nemají potřebu se snažit a něčeho ve škole dosáhnout. Předem jen naplní

⁴⁵ *Informace týkající se problematiky omamných látek.* Online. 2021, 2024. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-za-dost/informace-tykajici-se-problematiky-omamnych-latek-190451/#>. [cit. 2024-04-14].

⁴⁶ *Trestné činy související s drogami.* Online. 2002, 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trestne-ciny-souvisejici-s-drogami-15570.html>. [cit. 2024-04-14].

učitelovo očekávání svým špatným výkonem. Děti, které jsou obětí tohoto jevu, mají pak větší sklony k určitému sociálnímu selhání, které často vede k tomu, že se budou účastnit šikanování jiných studentů, budou chodit za školu nebo páchat nějakou trestnou činnost, a podobně. Zločinnost se pro ně poté může stát jinou, alternativní cestou dosahování alespoň nějakého úspěchu, kterého u nich ve škole nelze dosáhnout.⁴⁷ Trestná činnost mladistvých je často vázána s nedostatečným vzděláním, případně nedokončeným základním vzděláním, což v důsledku vede i k velmi nízké motivaci k pracovnímu výkonu, která může vyvrcholit ve vysokou nezaměstnanost. Důležité je, aby byl vzdělávací systém schopen rychle a aktivně reagovat na změny životního stylu mladistvých. Více apelovat na současné vzdělávací návyky a celkové vzdělání. Nutné je také informovat o různých vlivech a nástrahách dnešní doby, které vedou ke zvýšení kriminality. Jedná se například o hazard, drogy a jiné návykové prostředky. Dětem a mládeži je potřeba zdůraznit, jak se těmto faktorům vyvarovat a dovést je k větší zodpovědnosti za své chování, jednání i jednání druhých osob.⁴⁸

2.5.3 Přátelé a kamarádi

Přátelství, parta a být součástí nějaké kamarádské skupiny jsou faktory, které mají obrovský vliv na děti a mladistvé v jejich následném chování. V průběhu dospívání je důležitý správný vývoj u dětí a mladistvých osob. Ve věku dítěte záleží na jeho správném vývoji více, než si dítě samo dokáže představit. Jeho osobnost se teprve vyvíjí a když se chyte špatných jedinců, kteří ho svedou na kriminální cestu, je možné, že na své cestě k trestné činnosti do budoucna zůstane. Být v nějaké partě, být přijat tou partou, nebo mít okolo sebe skupinku přátel je pro děti a mladistvé jedna z nejdůležitějších věcí v jejich věku. V partě si uspokojují své potřeby, věnují se nějakým společným zájmům a koníčkům, tráví spolu svůj volný čas a vzájemně se podporují či kritizují. Parta má dodávat pocit sebejistoty a důvěry k ostatním členům. Mít někoho, komu se jedinci mohou svěřit, popovídat si o věcech, které je trápí, ze kterých mají radost. Mít někoho, kdo je vyslechne, před kým můžou být sami sebou a být bez zábran, což jsou klíčové faktory k dobrému vývoji osobnosti. Členové v těchto partách pochází nezřídka z dysfunkčních rodin, jejich parta se pro ně stává něčím jako nová rodina. Přijetím do některé z těchto delikventních part bývá většinou nějaký rituál, který se týká spáchání vybraného trestného činu. Tyto party se rády baví a tráví volný čas pácháním trestné

⁴⁷ MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2. aktualizované rozšířené vydání. Havlíčkův Brod, 2015. ISBN 978-80-247-5309-6.

⁴⁸ MORAVCOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana a BURIÁNEK A KOL., Jiří. *Delikvence mládeže trendy a souvislosti*. Praha: Stanislav Juhaňák-TRITON, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3.

činnosti, ať už se jedná o vandalismus, výtržnictví, krádeže, nebo se může jednat o trestné činy proti životu a zdraví, jako je například vražda. Mladiství členové vyloženě vyhledávají konflikt, vyhledávají problémy, které se dají řešit násilím, a chovají se tak, aby vyprovokovali ostatní osoby k potyčce. V těchto partách jde o to, že mladiství či děti spáchají trestnou činnost, a čím více trestné činnosti napáchají, tím více se jim v partě dostane uznání a respekt. Tito pachatelé pak jednájí protiprávně jen kvůli důvěře a postavení v partě. Členové party bývají ostatními vyprovokováni ke kriminálnímu chování. Mladí pachatelé si neuvědomují následky a hrozby z trestné činnosti, kterou spáchají. Jde jim jen o to, co si o nich budou ostatní členové party myslet, na tom jim záleží nejvíce. Trestnou činnost páchají především kvůli finančním a majetkovým prostředkům. Nejčastější jsou krádeže, vandalismus, odcizení cizí věci, nebo mravnostní trestná činnost. Opuštění party pak může vést k udání zbytkem party na policii.⁴⁹

2.5.4 Sociální život, média a internet

Sociální život a média nás všechny ve velké míře ovlivňují, ať už pomocí reklam v televizi, na internetu, v rádiích. Sociální život představuje významný faktor, který vytváří život jedince či skupiny. Mladiství a děti jsou více ovlivnitelní než dospělé osoby. Média se dělí na primární, sekundární, terciální a kvartální média. Média jsou sdělovací prostředky určené k sociální hromadné komunikaci. Sociální sítě jsou virtuální prostor, kde členové, kteří se zaregistrují, spolu mohou komunikovat, sdílet veškeré informace, sdílet fotografie a videa, přidávat komentáře k příspěvkům nebo fotografiím, které uživatelé sociálních sítí sdílí se svými přáteli, virtuálními i nevirtuálními. Internet z velké části může za spoustu psychických poruch. Na sociálních sítích se poslední dobou projevuje násilí, pomluvy a hrubé výrazy. Výjevy nabízené na internetu, ať už se jedná o média nebo o sociální sítě, mohou vést k napodobování prezentovaného chování. Zobrazování sociálně nežádoucími činy, jako je zmiňované násilí, nadávky a pomluvy, mohou slabšího jedince dovést k určitému protiprávnímu jednání. Děti tráví na internetu převážnou většinu svého volného času brouzdáním po internetu, chatováním s přáteli na sociálních sítích, sledováním videí, nebo hraním online počítačových her. Rozvoj médií a celkově moderních technologií je v dnešní době nezastavitelný. Každý den přibývají různé aplikace, které lákají děti k trávení delšího času na internetu. Většina mladých lidí

⁴⁹ MORAVCOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana a BURIÁNEK A KOL., Jiří. *Delikvence mládeže trendy a souvislosti*. Praha: Stanislav Juhaňák-TRITON, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3.

pak nedokáže rozeznat realitu od virtuálního světa. Napodobují své hrdiny z počítačových her nebo celebrity, které uznávají. Mnohdy se ale jedná o záporné hrdiny a mladiství si pak neuvědomují závažnost dané situace.⁵⁰

2.5.5 Rodina

Jedním z nejpodstatnějších faktorů je rodina, která má největší vliv na chování dítěte. Z rodinného prostředí a zázemí je dítě nejvíce ovlivněné do budoucího života. Děti jsou ovlivnitelné chováním rodinných členů, jak se chovají mezi sebou, nebo jak se chovají oni k dětem. Když je například v rodině domácí násilí a dítě to vnímá a vidí, je pravděpodobné, že násilí bude v pozdějších letech provozovat také, protože to vidělo u rodičů a přijde mu to jako normální stav. Velký vliv dělá výchova a pozornost směrem od rodiny k jedinci. Když děti nemají jistou pozornost, pokouší se pozornost upoutat například i trestnou činností. Rodina je významnou sociální skupinou, která je základní pro růst a vývoj jedince, chování ve společnosti a sociální vnímání. Rodina je systém, který učí jedince vzájemným interakcím a vzájemným vztahům. Rodina je instituce, jež se nedá zkoumat na základě znalostí jednotlivců. Podílí se na výchově a na růstu dětí a mladistvých. Rodiče jsou pro děti a mladistvé nositeli hodnot a vzory, tento vliv na vývoj dětí a mladistvých je velmi důležitý. Každá rodina si nachází svůj způsob výchovy, neexistuje žádný univerzální způsob, který by z každého vychoval slušného člověka. Ti rodiče, co přijali své dítě se všim všudy, mají otevřenou komunikaci, dokáží vyslechnout názor svého dítěte a vyjádřit k němu jeho vlastní, povzbuzují dítě k nezávislosti a respektují ho, mají podle většiny názorů lepší výchovu než ti, co své dítě nepřijali, nebo co své dítě nerespektují. Integrita rodiny je v současné době velmi narušena. Klesá sňatečnost, porodnost a celkově se zvyšuje věk, kdy lidé vstupují do manželství. Rodiče mají na své děti mnohem méně času a na první místo dávají práci a kariéru. Svým dětem to většinou kompenzují vysokým kapesným. Děti jsou postaveny do role, kdy jsou odkázány více samy na sebe, bez intervence rodičů. Rodina je považována za hlavního činitele. Když tento činitel selže, pak dětem a mladistvým umožňuje rozvoj kriminálního chování.⁵¹

⁵⁰ FIRSTOVÁ, Jana. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-521-0.

⁵¹ MORAVCOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana a BURIÁNEK A KOL., Jiří. *Delikvence mládeže trendy a souvislosti*. Praha: Stanislav Juhaňák-TRITON, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3.

2.5.6 Dědičnost

Činitel, který ovlivňuje chování jedince, je dědičnost. Každá osoba má určité vlohy, nadání a schopnosti. Genetika jako taková nevede k delikventnímu chování, ale může zvýšit pravděpodobnost delikventního chování. Zda se dědičnost projeví na trestné činnosti, závisí na několika faktorech. Mezi tyto faktory patří například sociální podmínky během dětství a dospívání.⁵²

2.6 Motivy páčání trestného činu vraždy

Motivů, které vedou děti a mladistvé páchat trestný čin vraždy, může být hned několik. Tyto motivy mohou být velmi rozmanité. U těchto motivů záleží nejvíce na věku a prostředí ze kterého jedinci pochází. Hlavním motivem tohoto činu bývá určité zapůsobení na kamarády či vrstevníky. Delikventi se snaží před svými vrstevníky předstírat tvrdý a neoblomný dojem, snaží se tím získat respekt a důvěru. Jedním z motivů může být také upoutání pozornosti. Motivy vraždy spáchané dítětem jsou komplexní a mnohvrstevnaté. Není jednoduché je kategorizovat, jelikož každý případ je jedinečný a ovlivněn individuálními faktory. Nejčastějším motivem je impulzivní afektivní jednání, do kterého můžeme zahrnout hněv a frustraci. Dítě se v návalu emocí uchýlí k násilí, které nedokáže ovládat. Může se jednat o reakci na šikanu, hádku s rodiči, nebo frustraci z neschopnosti dosáhnout cíle. Dále do impulzivního afektivního jednání můžeme začlenit pomstu či žárlivost. Dále do motivů vraždy spáchané dítětem lze vzít v úvahu i plánované a chladnokrevné jednání. Do tohoto jednání patří například spáchaní vraždy za účelem zisku, kdy dítě spáchá vraždu s cílem získat peníze, majetek, nebo jiné materiální hodnoty. Vraždy se sexuálním motivem dítě páchá za úmyslem uspokojit své sexuální pudy. K plánovaným a chladnokrevným jednáním se řadí i napodobování. Dítě napodobuje chování, které vidělo v médiích, u dospělých, nebo u jiných dětí. Mezi další motivy patří také specifické motivace u dětí. K těmto motivům lze zařadit zvědavost. Dítě chce experimentovat a zkoumat hranice, co je a co není dovoleno. Dalším motivem je pocit moci a kontroly, kdy se dítě chce cítit silné a mocné, a vraždu vnímá jako způsob, jak dosáhnout dominance. Poslední specifickou motivací je touha po pozornosti. Dítě se může cítit zanedbané a neviditelné a vraždu vnímá jako způsob, jak na sebe upoutat pozornost.

Motivy páčání trestného činu mohou ovlivnit určité faktory. Důležitý faktor, který ovlivňuje motivaci takový čin spáchat, je věk dítěte. Mladší děti se obvykle řídí

⁵² HUTYROVÁ A KOL., Miluše. Děti a problémy v chování. Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1523-3.

impulsivními afekty, zatímco starší děti mohou jednat s větší mírou plánování a chladnokrevnosti. Další důležitý faktor je psychický vývoj dítěte. Děti s poruchami chování, psychickými poruchami, nebo traumatem v minulosti jsou náchylnější k agresivnímu a násilnému chování. Jako další z faktorů lze zahrnout sociální prostředí. Děti, které žijí v násilném prostředí nebo jsou vystaveny zneužívání, se s větší pravděpodobností dopustí násilných činů.⁵³

2.7 Prevence kriminality

Prevence kriminality zahrnuje různá opatření, která nejsou založena na represii, tedy veškeré aktivity prováděné státem, veřejnými institucemi i soukromými subjekty, které mají za cíl zabránit vzniku kriminality a snížit obavy z ní. Mezi tyto opatření patří snahy o omezení rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků. To může být dosaženo například snižováním příležitostí kriminality nebo ovlivňováním potenciálních pachatelů a obětí trestných činů. Tato opatření zahrnují sociální prevenci, situační prevenci a informování veřejnosti o možnostech ochrany proti trestné činnosti a podporu obětem trestných činů. Prevence kriminality je úzce spojena s prevencí dalších společensky nepřijatelných jevů, jako jsou různé formy závislostí.⁵⁴

Prevence dětí před trestnou činností je komplexní a mnohostranný proces, který by měl zahrnovat několik klíčových prvků. Jako hlavní prvek lze zařadit vzdělání a osvětu. Poskytování vzdělání a informací o správném chování, morálních hodnotách a zodpovědnosti může pomoci v prevenci trestné činnosti. To může zahrnovat programy ve školách, které se zaměřují na prevenci násilí, šikanování a drogové závislosti. Další prvek je rodinné zázemí a rodinná podpora. Zdravé a podporující rodinné prostředí je klíčové pro prevenci trestné činnosti. Rodiče by měli být aktivně zapojeni do života svých dětí, poskytovat jim lásku, podporu a příkladné chování. Jako další prvek, který by mohl přispět k prevenci, jsou organizace. Organizace jako sportovní kluby, dobrovolnické skupiny nebo církevní komunity mohou nabídnout dětem příležitost navázat vztahy s dospělými, kteří pro ně mohou být pozitivními vzory. Mentorské programy mohou dětem poskytnout podporu, inspiraci a příležitost k rozvoji jejich potenciálu. Další významný prvek je prevence zneužívání látek. Prevence zneužívání drog by měla být integrována do vzdělávacích programů ve školách a měla by zahrnovat informace

⁵³ MACÍČEK, Oldřich. \textit{Kriminalita mladistvých a důvody páchaní trestné činnosti.} Online. Diplomová práce. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. 2009. Dostupné z: <https://theses.cz/id/uu5ikd/>. [cit. 2024-04-04].

⁵⁴ *Prevence kriminality*. Online. 2024. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2024-04-04].

o rizicích užívání drog, strategie odolávání tlakům vrstevníků a poskytování podpory pro děti, které se potýkají s tímto problémem. Na prevenci by se měla podílet také komunita. Místní komunity by měly spolupracovat s policií, školami, neziskovými organizacemi a dalšími zúčastněnými stranami na vytváření bezpečných a podpůrných prostředí pro děti a mládež. To může zahrnovat organizaci komunitních akcí, vytváření bezpečných prostor pro děti a poskytování příležitostí pro rozvoj dovedností a zájmů. V neposlední řadě se na prevenci může zaměřit i škola. Školy by měly implementovat programy na prevenci šikanování a podporu sociálního a emocionálního rozvoje dětí. To může zahrnovat vytváření školních kultur založených na respektu, toleranci a inkluzi, poskytování podpory obětem šikanování a vytváření mechanismů pro řešení konfliktů. Veřejné i soukromé instituce by měly spolupracovat na zajištění dostupnosti služeb pro děti a rodiny v rizikových situacích. To může zahrnovat služby sociální práce, poradenství, léčby závislostí a další formy podpory, které mohou pomoci rodinám řešit problémy a překonávat obtíže, které by mohly vést k trestné činnosti.⁵⁵

2.7.1 Situační prevence

Situační prevence vychází z poznání, že určité formy kriminality se vyskytují v konkrétních časech, na určitých místech a za určitých okolností. Cílem je minimalizovat podmínky, které kriminalitu podporují, pomocí opatření, která zahrnují regulační, fyzickou a technickou ochranu. Tato prevence je nejúčinnější při snižování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, avšak závisí na správném výběru opatření a dostupných finančních a lidských zdrojích. Hlavní odpovědnost za implementaci situační prevence nesou občané a místní samosprávy, přičemž v rámci svých kompetencí se podílí i Ministerstvo vnitra a Policie ČR.⁵⁶

2.7.2 Sociální prevence

Sociální prevence zahrnuje činnosti, které ovlivňují proces začleňování jednotlivců do společnosti a jejich sociální integraci, stejně jako opatření zaměřená na změnu nepříznivých sociálních a ekonomických podmínek, které jsou považovány za hlavní příčiny trestné činnosti. Tato prevence je nedílnou součástí sociální politiky. Je obtížné statisticky či ekonomicky změřit účinnost sociální prevence; spíše lze na ni

⁵⁵ ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2.

⁵⁶ *Prevence kriminality*. Online. 2024. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2024-04-04].

usuzovat na základě odhadů sociálních perspektiv jednotlivců, kteří jsou cílem preventivních opatření.⁵⁷

2.7.3 Prevence viktimnosti a pomoci obětí trestných činů

Prevence viktimnosti a pomoci obětí trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, které jsou přizpůsobeny různým kriminálním situacím, a psychické připravenosti jednotlivců ohrožených trestnou činností. V praxi se to projevuje prostřednictvím poskytování skupinového i individuálního zdravotního, psychologického a právního poradenství, tréninku v sebeobraně a propagaci technických opatření k ochraně před trestnou činností. Prevence využívá sociální i situační metody v závislosti na úrovni ohrožení jednotlivců, a to na primární, sekundární a terciární úrovni.⁵⁸

2.7.4 Primární prevence

Primární prevence se zaměřuje na celou společnost, včetně jejích institucí a občanů. Obrací se na všechny občany nebo na neurčitý okruh osob, jako jsou například mládež, ženy, etnické menšiny atd. Její účinky se projevují na všechny členy dané skupiny bez ohledu na jejich individuální úroveň ohrožení kriminalitou nebo rizikovost. Jedná se o široce působící formu prevence, která zahrnuje i ty části společnosti, které dosud nejsou vystaveny kriminalitě.⁵⁹

2.7.5 Sekundární prevence

Sekundární prevence se zaměřuje na práci s lidmi nebo skupinami, kteří jsou ohroženi nebo mají zvýšené riziko páchaní trestné činnosti, a na ochranu majetku, který je často terčem kriminality. Klíčovým úkolem sekundární prevence je identifikace rizikových faktorů a poskytnutí vhodné a včasné reakce na ně. Jejím cílem je aktivně hledat a intervenovat u jednotlivců ohrožených kriminalitou, jako jsou alkoholici,

⁵⁷ *Prevence kriminality*. Online. 2024. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2024-04-04].

⁵⁸ *Prevence kriminality*. Online. 2024. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2024-04-04].

⁵⁹ ŠTĚCHOVÁ, Markéta; HOLAS, Jakub; NEUMANN, Jan; VEČERKA, Kazimír; KNÍŽETOVÁ, Marie et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996. ISBN 808600824X.

drogově závislí, bezdomovci, ale také mládež s problémovým chováním nebo dlouhodobě nezaměstnaní lidé.⁶⁰

2.7.6 Terciální prevence

Terciální prevence se zaměřuje na rehabilitaci osob s kriminálními záznamy, což zahrnuje jejich začlenění do pracovního života včetně rekvalifikace, poskytování sociálního a rodinného poradenství a podporu při hledání bydlení. Cílem této prevence je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a obnovit nefunkční sociální prostředí.⁶¹

⁶⁰ ŠTĚCHOVÁ, Markéta; HOLAS, Jakub; NEUMANN, Jan; VEČERKA, Kazimír; KNÍŽETOVÁ, Marie et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996. ISBN 808600824X.

⁶¹ *Prevence kriminality*. Online. 2024. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2024-04-04].

3 Praktická část

3.1 Cíl a výzkumná otázka

Hlavním cílem bakalářské práce je zpracovat statistickou analýzu trestného činu vraždy spáchaného osobou mladší osmnácti let na území České republiky od roku 2012 do roku 2022. Dílčím cílem práce je stanovit základní charakteristické znaky a dynamiku takto vymezené kriminality a určit základní příčiny zjištěného vývoje. Pro dílčí cíl práce byla stanovena výzkumná otázka, která byla zkoumána s příslušníky Policie České republiky.

Výzkumná otázka

1. *Stoupá nebo klesá počet vražd spáchaných dětským pachatelem od roku 2012 do roku 2022?*

3.2 Metodika

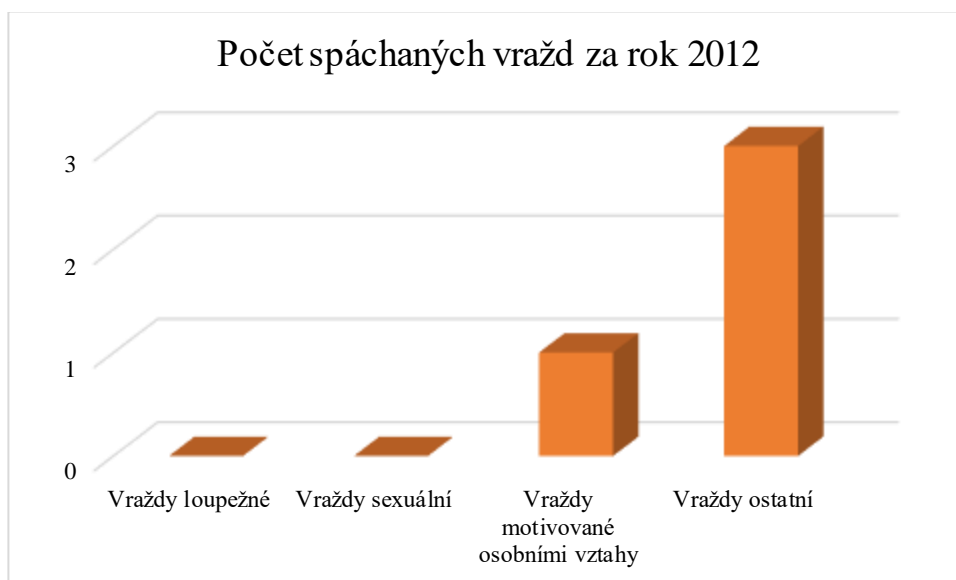
Teoretická část práce byla zpracována na základě shromáždění, analýzy a rešerše dat a informací z odborné literatury, zákonů a elektronických zdrojů.

Hlavním cílem bakalářské práce je zpracovat statistickou analýzu trestného činu vraždy spáchaného osobou mladší osmnácti let na území České republiky od roku 2012 do roku 2022. Dílčím cílem práce je stanovit základní charakteristické znaky a dynamiku takto vymezené kriminality a určit základní příčiny zjištěného vývoje. Pro splnění cíle práce a pro získání odpovědí na výzkumnou otázku byl zvolen kvalitativní výzkum, při němž byla provedena analýza a vzájemné posouzení získaných informací.

Statistická data byla vybrána z ročních statistických přehledů, která vydala Policie České republiky na své webové stránky. Ze získání dat byly vytvořeny grafy, které popisují rozšířenost vražd spáchané dětmi do osmnácti let.

3.3 Statistický přehled spáchaných vražd od roku 2012 do roku 2022

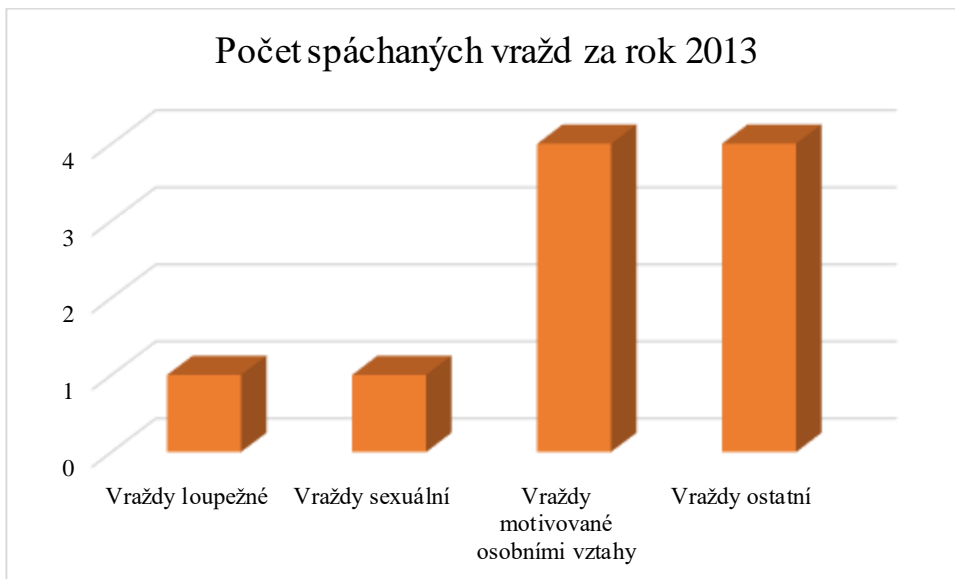
Tabulka 4 Počet spáchaných vražd za rok 2012

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2012 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2012 byly spáchaný celkem 4 vraždy. Jedna vražda byla motivovaná osobními vztahy a zbývající 3 vraždy řadíme do kategorie vraždy ostatní. Vražda sexuální a vražda loupežná není v tomto roce zastoupena ani jednou.

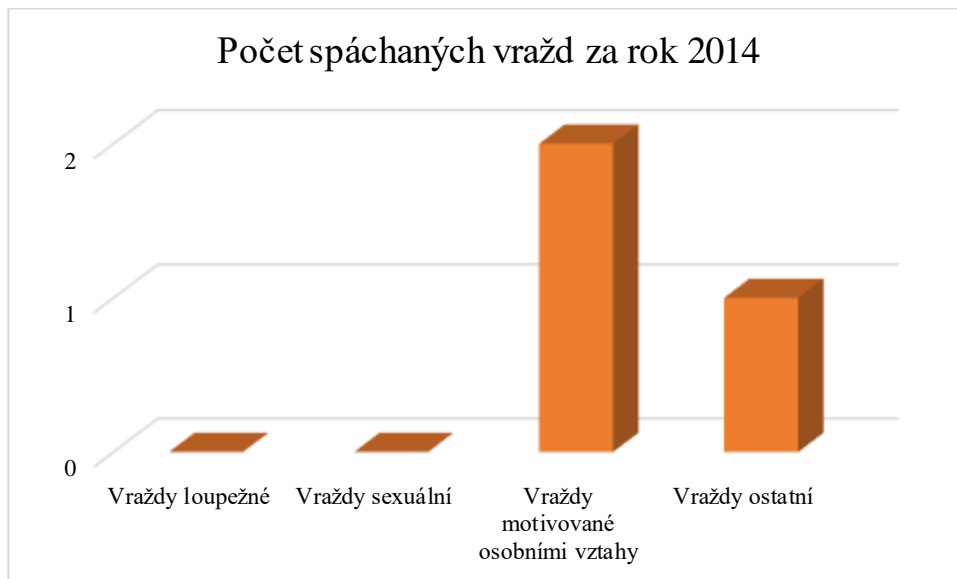
Tabulka 5 Počet spáchaných vražd za rok 2013

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2013 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2013 byly spáchaný 4 vraždy motivované osobními vztahy, 1 vražda sexuální, 1 vražda loupežná a 4 vraždy v kategorii vraždy ostatní. Celkem bylo spáchano 10 vražd.

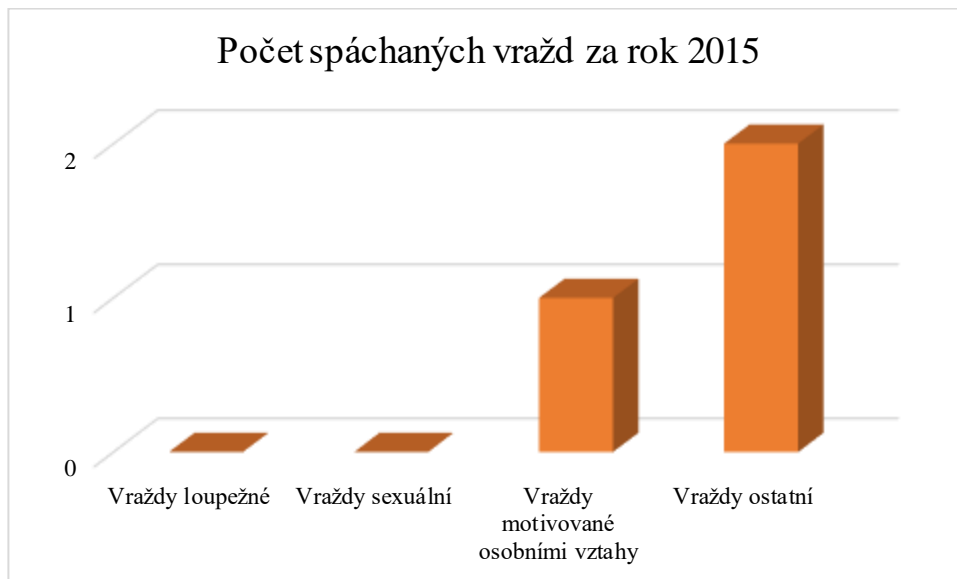
Tabulka 6 Počet spáchaných vražd za rok 2014

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2014 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2014 byly spáchaný celkem 3 vraždy. Vraždy motivované osobními vztahy byly spáchaný 2 a 1 vražda v kategorii vraždy ostatní. Vražda sexuální a vražda loupežná v tomto roce nebyla spáchaná.

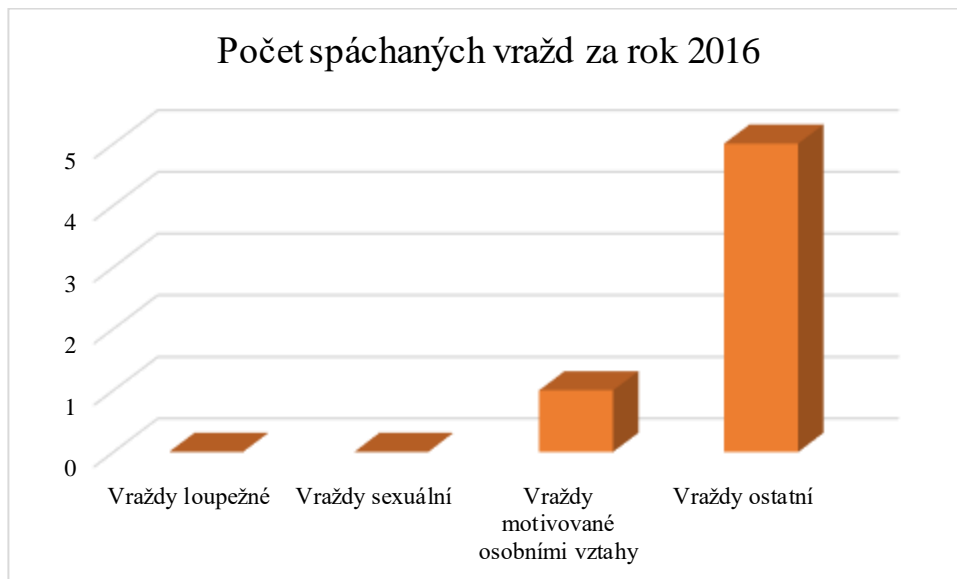
Tabulka 7 Počet spáchaných vražd za rok 2015

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2015 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2015 byla spáchaná 1 vražda motivovaná osobními vztahy a 2 vraždy v kategorii ostatních vražd. Vražda loupežná a vražda sexuální v tomto roce nebyla spáchaná ani jednou. Celkem byly spáchaný 3 vraždy.

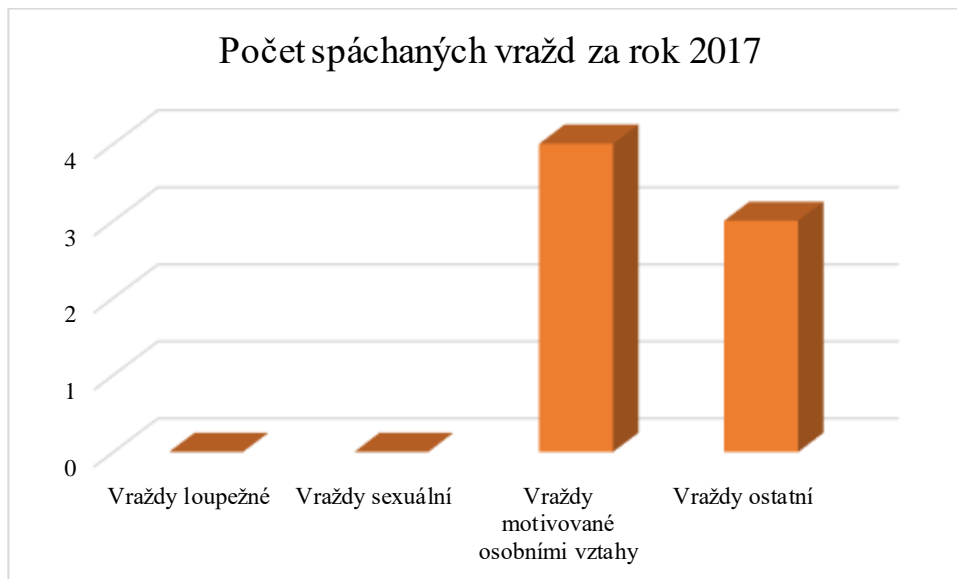
Tabulka 8 Počet spáchaných vražd za rok 2016

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2016 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2016 byla spáchána jedna vražda motivovaná osobními vztahy a pět vražd v kategorii vraždy ostatní. Vražda loupežná a vražda sexuální v tomto roce nebyla spáchána. V tomto roce bylo spácháno 6 vražd.

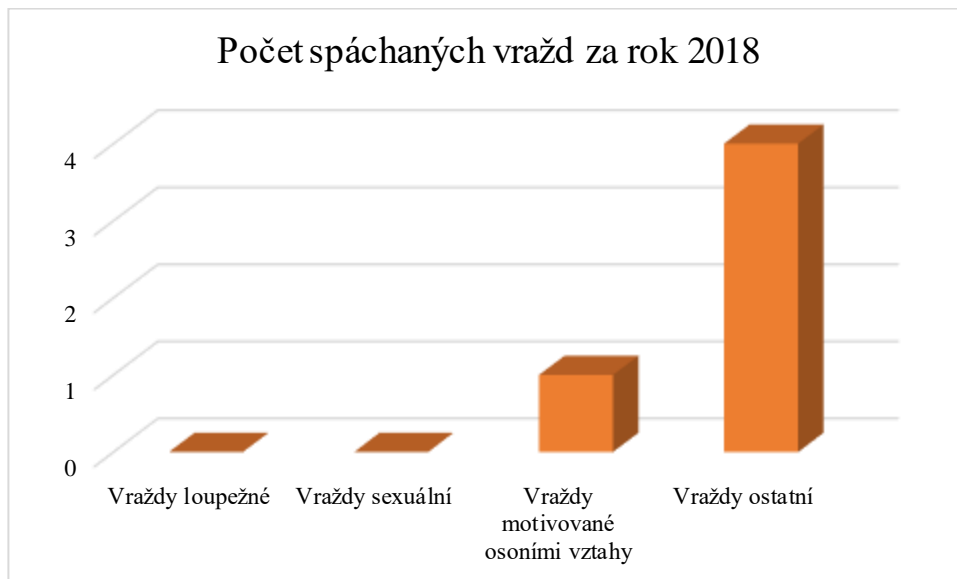
Tabulka 9 Počet spáchaných vražd za rok 2017

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2017 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2017 byly spáchaný 4 vraždy motivované osobními vztahy, nula vražd sexuálního typu, žádná vražda loupežná a 3 vraždy ostatní. Celkem bylo spácháno 7 vražd.

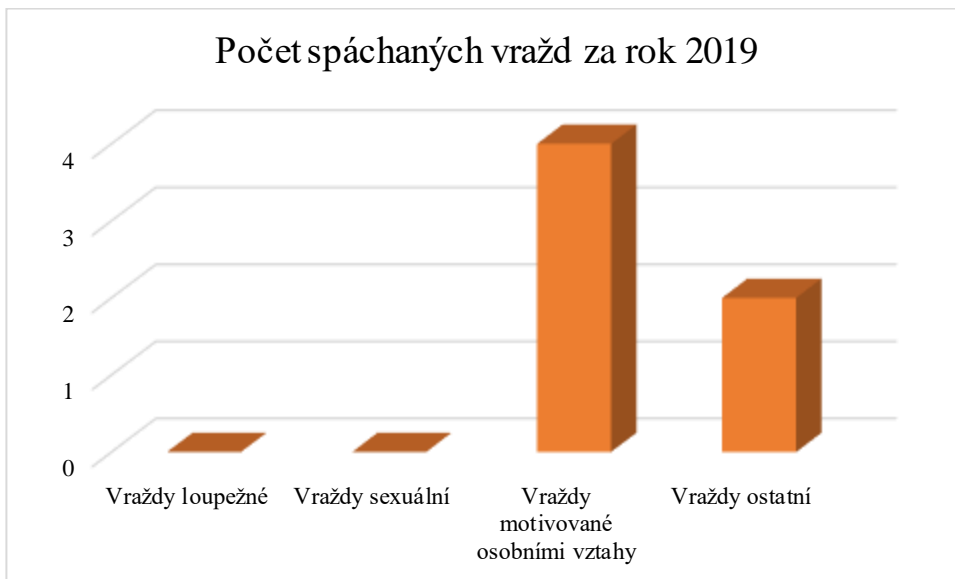
Tabulka 10 Počet spáchaných vražd za rok 2018

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2018 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2018 bylo spáchano 5 vražd. Vražda motivovaná osobními vztahy byla spáchaná 1. Vraždy ostatní byly spáchany ve 4 případech. Vražda sexuální a vražda loupežná se v roce 2018 nebyla spáchaná.

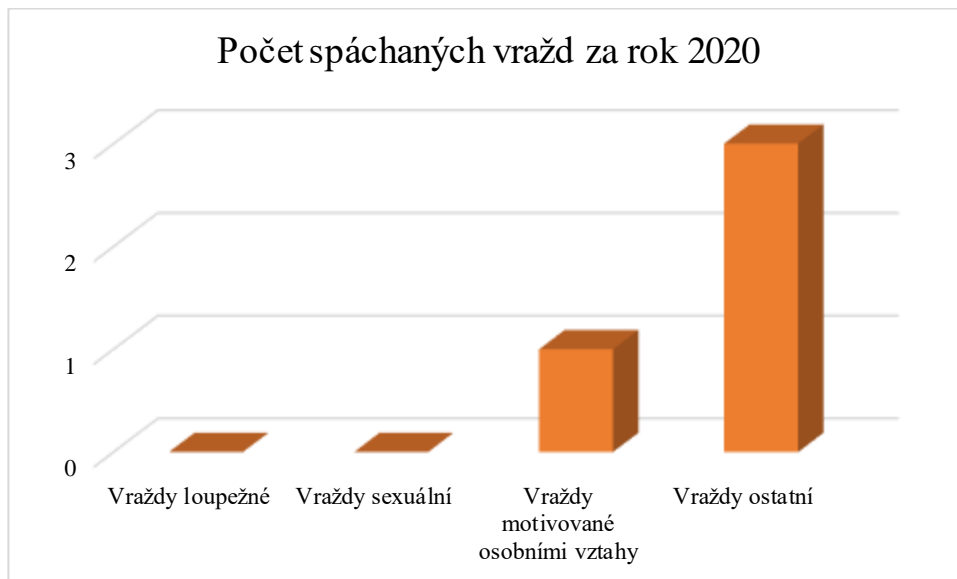
Tabulka 11 Počet spáchaných vražd za rok 2019

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2019 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V tomto roce byly spáchaný 4 vraždy motivované osobními vztahy. 2 vraždy v kategorii vraždy ostatní. Vražda sexuální a vražda loupežná není zastoupena ani v jednom registrovaném případě. V roce 2019 bylo spácháno celkem 6 vražd.

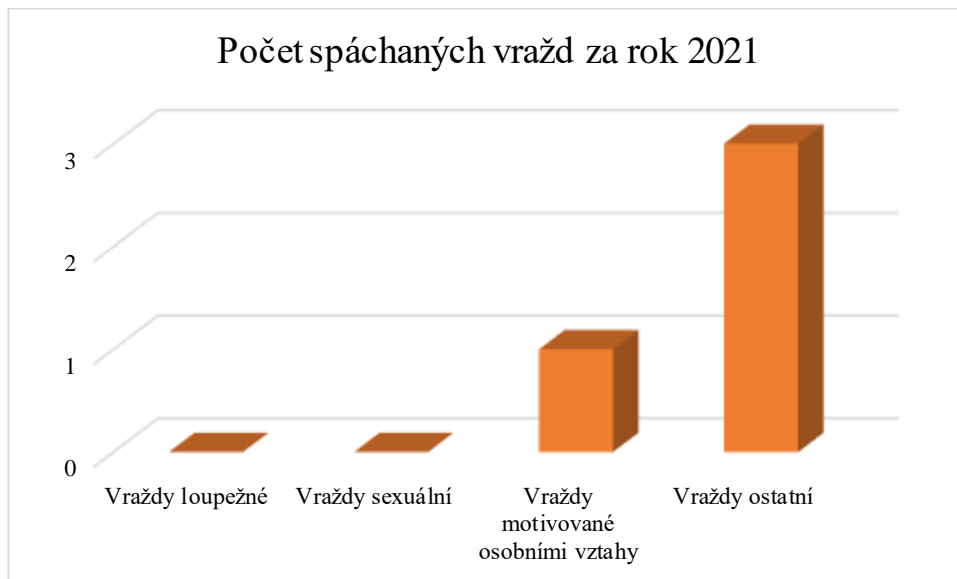
Tabulka 12 Počet spáchaných vražd za rok 2020

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2020 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2020 byly spáchaný 3 vraždy ostatní. Vražda motivovaná osobními vztahy je zastoupena v jednom registrovaném případě. Vražda sexuální se v tomto roce nestala. Vražda loupežná také není zastoupena ani jedním registrovaným případem. Celkem byly spáchaný 4 vraždy.

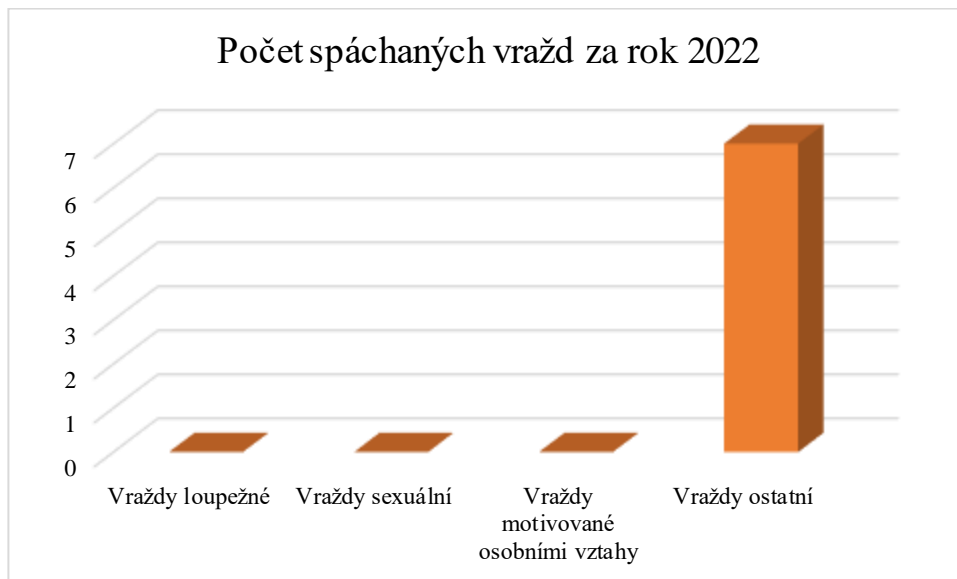
Tabulka 13 Počet spáchaných vražd za rok 2021

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2021 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2021 byly ostatní vraždy spáchaný ve 3 případech. Vražda motivovaná osobními vztahy se stala v 1 případě. Vražda sexuální a vražda loupežná není zastoupena v tomto roce ani jednou. Celkem byly spáchaný 4 vraždy.

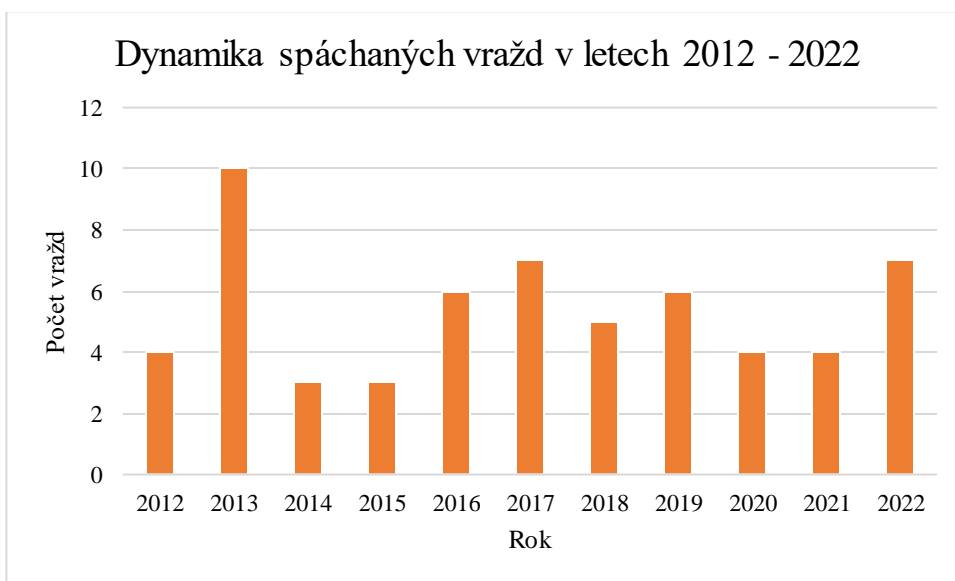
Tabulka 14 Počet spáchaných vražd za rok 2022

Zdroj: Statistické přehledy za rok 2022 z internetové stránky Policie.cz, Vlastní zpracování

V roce 2022 se stalo 7 vražd v kategorii vraždy ostatní. Vražda motivovaná osobními vztahy se nestala ani v jednom registrovaném případě, stejně tak vražda sexuální a vražda loupežná. V tomto roce bylo spáchano 7 vražd.

Tabulka 15 Dynamika trestného činu vraždy

Zdroj: Vlastní zpracování, statistické přehledy z internetové stránky Policie ČR

Závěr

Tato bakalářská práce byla zaměřena na téma Děti jako pachatelé trestného činu vraždy. Vzhledem k závažnosti této problematiky je nezbytné, aby se společnost a příslušné instituce zaměřily na systematické úsilí o prevenci a intervenci, které by měly za cíl snížit riziko trestné činnosti mezi dětmi a mládeží a zajistit tak bezpečnější a zdravější prostředí pro budoucí generace. Tato práce vymezuje základní pojmy trestního práva a kriminologie. Dále se práce zabývala trestným činem vraždou. V práci je vymezena násilná kriminalita, jež byla doplněna analýzou statistik násilné kriminality na území České republiky za rok 2023. Dětsí pachatelé byli hlavním předmětem této práce. Dále zde byla vymezena metodika vyšetřování vražd, příčiny a vlivy na trestnou činnost a motivy páchaní trestného činu vraždy. V této bakalářské práci bylo také zaměření na prevenci kriminality, jak se prevence rozděluje a jak by měla být prevence provedena.

Cílem bakalářské práce bylo zpracovat statistickou analýzu trestného činu vraždy spáchanou dětským pachatelem. Statistická analýza byla zpracována na území České republiky v období od roku 2012 do roku 2022. Zpracováním statistik bylo zjištěno, že vraždy spáchané dětmi jsou ojedinělé, ale přesto se každý zkoumaný rok stala. V bakalářské práci byla také stanovena výzkumná otázka, zda stoupá či klesá počet vražd, které spáchal dětský pachatel. Podle statistik počet vražd do roku 2015 klesá, od roku 2016 do roku 2018 stoupá, od roku 2019 do roku 2021 klesá. Podle vlastního výzkumu s příslušníky Policie České republiky bylo zjištěno, že počet vražd nestoupá, ale ani neklesá. Nejvyšší počet vražd bylo zaznamenáno v roce 2013. Na základně statistických přehledů bylo zjištěno, že nejvíce vražd se páchá v kategorii vražd ostatních, a vražd motivované osobními vztahy.

Dílčím cílem práce bylo také stanovit znaky vymezené kriminality a určit příčinu vývoje kriminality. Znakem této kriminality je nedokonalost spáchaných trestných činů a ovlivněné jednání jiným jedincem či jedinci a danou situací nebo momentem. Jedna z hlavních příčin vývoje kriminality je rodinné zázemí, jak je dítě vychovááno, kde dítě vyrůstá a jak je s dítětem v rodině zacházeno. Příčina, která je v dnešní době velmi rozšířená je internet, sociální sítě a média celkově. Dítě se může na internetu dostat k nevhodnému obsahu a může ho to poznamenat v jeho vývoji.

Touto bakalářskou prací jsem chtěla poukázat na to, jak moc jsou děti a mladiství ovlivnitelní a jak moc záleží na jejich rozvoji. Také jsem chtěla poukázat na to, jak je

důležitá prevence kriminality. Informovanost o trestné činnosti u dětí a mladistvých by se neměla zanedbávat a měla by být více řešena.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DVORÁČEK, Zdeněk. *Aktuální poznatky z činnosti služby kriminální policie a vyšetřování na úseku mládeže*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-248-5.
2. FIRSTOVÁ, Jana. *Kriminalita Mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-521-0.
3. HUTYROVÁ A KOL., Miluše. *Děti a problémy v chování*. Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1523-3.
4. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné*. 2. vydání. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-49-3.
5. JELÍNEK, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. *Trestní zákon a trestní řád poznámkové vydání s judikaturou*. 20. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-450-1.
6. JELÍNEK, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a předpisy související*. 20. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-450-1.
7. KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vydání. Aleš Čeněk, 2021. ISBN 9788073808693.
8. MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2. aktualizované rozšířené vydání. Havlíčkův Brod, 2015. ISBN 978-80-247-5309-6.
9. MORAVCOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana a BURIÁNEK A KOL., Jiří. *Delikvence mládeže trendy a souvislosti*. Praha: Stanislav Juhaňák-TRITON, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3
10. Podana, Zuzana & Krulichová, Eva. (2015). Juvenile Delinquency in the Czech Republic: First Results of the ISRD-3 Self-Report Survey. AUC PHILOSOPHICA ET HISTORICA. 2012. 57-68. 10.14712/24647055.2014.20.
11. ŠÁMAL, Pavel; PÚRY, František a RIZMAN, Stanislav. *Trestní zákon komentář*. Páté. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-624-7.
12. SOLNAŘ, Vladimír; FENYK, Jaroslav a CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Základy trestní odpovědnosti*. Orac, 2003. ISBN 80-86199-74-6.
13. SVOBODA, Jan. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0603-3.

14. ŠTĚCHOVÁ, Markéta; HOLAS, Jakub; NEUMANN, Jan; VEČERKA, Kazimír; KNÍŽETOVÁ, Marie et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996. ISBN 808600824X.
15. *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Dvanácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-89-2
16. Válková, H., Kuchta, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2012, 664 s.
17. ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-312-4.
18. ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2.

Elektronické zdroje

1. BROWN, Charles, *Modus operandi*. [online]. WVPT4LEARNING. 2021, 1.4.2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://wvpt4learning.org/>.
2. Kriminalita mladistvých. *Prevencaok.webnode.sk* [online]. 2009 [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: <https://prevencaok.webnode.sk/trestna-cinnost-mladistvych-osob/>
3. MACÍČEK, Oldřich {Kriminalita mladistvých a důvody páchaní trestné činnosti.} Online. Diplomová práce. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. 2009. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/uu5ikd/>.
4. OTÁHAL, Jiří. *Dítě jako pachatel trestného činu*. [online]. Diplomová práce. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. 2011. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/r437ju/>.
5. POLICIE.CZ. *Šikana*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-sikana.aspx>.
6. Prevence kriminality. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.
7. TRUNEČEK, J. *Příčiny a podmínky páchaní trestné činnosti dětmi a mládeží*. *Zachrany-kruh.cz: Jiří Truneček* [online]. 2023 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.zachrany-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove->

chovani/kriminalita-mladeze/priciny-a-podminky-pachani-trestne-cinnosti-detmi-a.html

8. Zákon č. 218/2003 Sb. *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů* (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). [online]. 2024. [cit. 2024-04-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218?text=218%2F2003>.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 Počet spáchaných trestných činů v oblasti násilné kriminality za rok 2023 ..	21
Tabulka 2 Počet násilné kriminality spáchané dětmi za rok 2023	30
Tabulka 3 Počet provinění v oblasti násilné kriminality za rok 2023	30
Tabulka 4 Počet spáchaných vražd za rok 2012	44
Tabulka 5 Počet spáchaných vražd za rok 2013	45
Tabulka 6 Počet spáchaných vražd za rok 2014	46
Tabulka 7 Počet spáchaných vražd za rok 2015	47
Tabulka 8 Počet spáchaných vražd za rok 2016	48
Tabulka 9 Počet spáchaných vražd za rok 2017	49
Tabulka 10 Počet spáchaných vražd za rok 2018	50
Tabulka 11 Počet spáchaných vražd za rok 2019	51
Tabulka 12 Počet spáchaných vražd za rok 2020	52
Tabulka 13 Počet spáchaných vražd za rok 2021	53
Tabulka 14 Počet spáchaných vražd za rok 2022	54
Tabulka 15 Dynamika trestného činu vraždy.....	55